

"55. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2021"

Osnovna šola Janka Padežnika Maribor,

Iztokova 6, 2000 Maribor

IZ DRUGE ROKE –

»SECOND-HAND«

Raziskovalno področje: EKOLOGIJA Z VARSTVOM OKOLJA

RAZISKOVALNA NALOGA

Mentorici:

Nina Malajner

Petra Lebar Kac

Avtorja:

Živa Petrič

Neja Tuš

Maribor, 2021

KAZALO

POVZETEK	4
ZAHVALA.....	5
1 UVOD	6
1.1 Namen in cilji raziskovalne naloge	7
1.2 Hipoteze raziskovalne naloge	8
1.3 Predvidena nova spoznanja	8
1.4 Metodologija dela	9
1.4.1 Metoda preučevanja pisnih virov in literature.....	9
1.4.2 Metoda anketiranja	9
1.4.3 Obdelava podatkov	9
1.5 Teoretično ozadje raziskovalnega problema	10
1.5.1 Zgodovina trgovin iz druge roke – »second-hand«.....	11
1.5.2 Vrste trgovin »iz druge roke«.....	13
1.5.3 Problemi trgovin »iz druge roke«.....	14
2 RAZISKOVALNI DEL	15
2.1 Sedanje stanje	15
2.2 Analiza podatkov	15
2.2.1 Raziskovalni vzorec	16
3 RAZPRAVA	45
3.1 Interpretacija pridobljenih podatkov	45
3.2 Vrednotenje hipotez.....	45
3.3 Samoevalvacija raziskovalnih metod in raziskovalnega dela.....	46
4 SKLEP	47
5 DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	48
6 VIRI IN LITERATURA	49
7 PRILOGE.....	50

KAZALO TABEL:

Tabela 1 Spol anketirancev	16
Tabela 2 Izobraževalni nivo	16
Tabela 3 Poznavanje izraza »nakupovanje iz druge roke«	17
Tabela 4 Predstavitev izraza	18
Tabela 5 Zapis pomena izraza	19
Tabela 6 Prva seznanitev z izrazom »second hand trgovina«	20
Tabela 7 Namen izmenjave/ izposoje oblačila ali druge stvari	21
Tabela 8 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil	22
Tabela 9 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil.....	23
Tabela 10 Posluževanje storitev rabljenih predmetov / oblačil	24
Tabela 11 Načini izmenjave/nakupe/prodaje rabljenih predmetov/oblačil	25
Tabela 12 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	26
Tabela 13 Vzroki za nesmiselnost izmenjave/prodaje nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	27
Tabela 14 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	28
Tabela 15 Odločitev o posluževanju nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »Druge roke«?	29
Tabela 16 Vzroki za neposluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«.	30
Tabela 17 Vzroki za posluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«	31
Tabela 18 Spol anketirancev	32
Tabela 19 Starost anketirancev	32
Tabela 20 Poznavanje izraza »Nakupovanje iz druge roke«	33
Tabela 21 Zapis pomena izraza	34
Tabela 22 Izkušnja izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov / oblačil	35
Tabela 23 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil.....	35
Tabela 24 Posluževanje storitev rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužujete	37
Tabela 25 Načini izmenjave nakupa/ prodaje rabljenih predmetov/oblačil	38
Tabela 26 Namen nakupa oblačil in obutve	39
Tabela 27 Namen nakupa predmetov	40
Tabela 28 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	41
Tabela 29 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	42

KAZALO GRAFOV:

Graf 1 Spol anketirancev	16
Graf 2 Izobraževalni nivo	17
Graf 3 Poznavanje izraza »nakupovanje iz druge roke«	17
Graf 4 Predstavitev izraza	18
Graf 5 Pomen izraza	19
Graf 6 Prva seznanitev z izrazom »second hand trgovina«	20
Graf 7 Namen izmenjave/ izposoje oblačila ali druge stvari	21
Graf 8 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil	22
Graf 9 Razlogi za neposluževanje izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih oblačil	23
Graf 10 Posluževanje storitev rabljenih predmetov / oblačil	24
Graf 11 Načini izmenjave/nakupe/prodaje rabljenih predmetov/oblačil	25
Graf 12 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«?	26
Graf 13 Vzroki za nesmiselnost izmenjave/prodaje nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«.	27
Graf 14 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«... ..	28
Graf 15 Odločitev o posluževanju nakupov / prodaje / izmenjave oblačil in predmetov iz »Druge roke«?	29
Graf 16 Vzroki za neposluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«	30
Graf 17 Vzroki za posluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«	31
Graf 18 Spol anketirancev	32
Graf 19 Starost anketirancev	33
Graf 20 Poznavanje izraza »Nakupovanje iz druge roke«	33
Graf 21 Zapis pomena izraza	34
Graf 22 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil	35
Graf 23 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil	36
Graf 24 Posluževanje storitev rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužujete	37
Graf 25 Načini izmenjave nakupa/ prodaje rabljenih predmetov / oblačil	38
Graf 26 Namen nakupa oblačil in obutve	39
Graf 27 Namen nakupa predmetov	40
Graf 28 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	41
Graf 29 Vzroki za smiselnost izmenjave / prodaje / nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«	42

POVZETEK

Z načinom nakupovanja, prodaje, izmenjave iz druge roke in posledično s »second-hand« trgovinami smo se seznanili že pred časom. Mediji in socialna omrežja nam omogočajo širok vpogled v takšen način trgovanja širom po svetu. Nekatere spletne trgovine kot so Bolha.com, Mojbutik.si, ebay,... že vrsto let omogočajo dostop do rabljenih predmetov širši množici, pri tem pa lahko želene rabljene, vendar še uporabne stvari, kupujemo po ugodnejši ceni. Takšen način razmišljanja, ki posledično vpliva tudi na varovanje ter ohranjanje čistega planeta, saj se ob tovrstnem nakupovanju, prodaji, izmenjavi različnih predmetov proizvaja občutno manj odpadkov, je na nas naredil močan vtis. Zanimalo nas je ali najstniki in odrasli poznajo izraz nakupovanje iz druge roke (»second-hand« trgovine) ter kakšne so njihove izkušnje, mnenja, predsodki ob uporabi slednjih. S pomočjo anketnih vprašalnikov smo pridobili zanimive informacije in jih ob zbranih teoretičnih osnovah predstavili v raziskovalni nalogi.

Ključne besede: iz druge roke, varovanje okolja, ponovna uporaba

ABSTRACT

We got acquainted with the way of shopping, selling, second-hand exchange and consequently with "second-hand" stores some time ago. The media and social networks give us a broad insight into this way of trading around the world. Some online stores, such as Bolha.com, Mojbutik.si, eBay ..., have been providing access to used items to a wider audience for many years, and we can buy the desired used items, but still useful things at a better price. This way of thinking, which consequently also affects the protection and preservation of a clean planet, as this type of shopping, sale, exchange of various items produces significantly less waste, made a strong impression on us. We were interested in whether teenagers and adults know the term second-hand shopping and what their experiences, opinions and prejudices are when using the latter. With the help of questionnaires, we obtained interesting information and presented it in the research paper, based on the collected theoretical foundations.

Key words: second-hand, environment protection, reuse

ZAHVALA

Zahvaljujeva se mentoricama za spodbude, usmeritve in njun čas. Hvala tudi vsem odraslim in učencem, ki so s svojimi odgovori prispevali k oblikovanju raziskovalne naloge.

1 UVOD

»Narava je bila vedno neomejeno prijazna z nami, človeštvu je pomagala, da se je pojavilo, se dvignilo in okrepilo. Velikodušno nam je dala vse, kar je nakopičila v milijardah letih neživega razvoja. Postali smo močni in mogočni, toda kako smo se odzvali na to dobroto? (Jurij Glazkov, v Strašek 1998)

»... previsoko ceno plačujemo za tisto, čemur pravimo napredek. Ni samo Zemlja tista, ki je plačala ceno naše obsedenosti z industrijskim napredkom, temveč tudi tisti krhki delec nas, ki se odziva na višje vrednote, kakor pa je materialno bogastvo. (Jonathan Porrit, v Strašek 1998)

Nakup iz druge roke (»second-hand«) je že dobro uveljavljen v tujini, pri nas pa se pojavljajo zametki le-tega. V raziskovalni nalogi želiva primerjati in raziskovati prakso nakupovanja iz druge roke v tujini in Sloveniji. Ker smo ljudje vse bolj podvrženi potrošništvu, želiva raziskati odnos do drugačnega nakupovanja, njegovega vpliva na okolje in kako nakup iz druge roke približati ljudem ter tako skrbeti za trajnostni razvoj. S pomočjo proučevanja literature, anketiranja, intervjujev in dela na terenu, bi raziskale naslednje predpostavke:

- da ljudje trgovine iz druge roke (»second-hand«) večinoma poznajo oziroma so že slišali zanje,
- da ljudje ne prakticirajo nakupa v trgovinah iz druge roke,
- da starši pogosteje prakticirajo izmenjavo oblačil, obutve in predmetov pri otrocih kot pri sebi,
- da so starši bolj pripravljeni prakticirati izmenjavo oblačil kakor mladostniki.

1.1 Namen in cilji raziskovalne naloge

Raziskovanja smo se lotili tako, da smo si najprej postavili hipoteze. Sledilo je iskanje in prebiranje različne literature. Osredotočili smo se na pojem »iz druge roke«. V pomoč so nam bile teoretične raziskave v člankih, objavljenih in shranjenih v različnih podatkovnih bazah, v člankih svobodnih novinarjev ter nekoliko tudi na osebnih mnenjih različnih anketirancev.

V začetku bomo opisali zgodovino trgovanja z rabljenimi oblačili. Sledila bo predstavitev trgovine z rabljenimi oblačili v današnjem času in o problematiki, povezani s predsodki ljudi o nakupovanju in prodaji iz druge roke. V tem sklopu bomo predstavili še spletno tržnico Bolha, ki je tako rekoč začetnica spletnega trgovanja v Sloveniji.

V raziskovalnem delu se bomo dotaknili tudi okoljske ozaveščenosti, ki ima veliko težo pri nagibu tehtnice v prid trgovini z izdelki iz druge roke.

Sestavili smo anketo, s katero smo želeli preveriti veljavnost hipotez in priti do drugih pomembnih informacij za našo raziskavo. Zanimalo nas je, kakšen odnos imajo tako mladi, kot tudi odrasli do nakupovanja iz druge roke.

1.2 Hipoteze raziskovalne naloge

Predpostavljamo namreč:

Hipoteza 1: Ljudje trgovine iz druge roke (»second-hand«) večinoma poznajo oziroma so že slišali zanje.

Hipoteza 2: Ljudje ne prakticirajo nakupa v trgovinah iz druge roke.

Hipoteza 3: Starši pogosteje prakticirajo izmenjavo oblačil, obutve in predmetov pri otrocih kot pri sebi.

Hipoteza 4: Večina ljudi se za nakup/prodajo/izmenjavo rabljenih oblačil, obutve in predmetov odloči zaradi ekološkega zavedanja.

1.3 Predvidena nova spoznanja

V raziskovalni nalogi bomo predstavili pojem nakupovanja iz druge roke (»second-hand«). Predvidevamo, da se tovrstnega nakupovanja v večji meri poslužujejo odrasli, pri mladih pa gre bolj za izmenjavo predmetov med prijatelji in znanci. Spoznavamo namreč, da živimo v času, ko je potrošništvo zaradi svoje dostopnosti in masovne proizvodnje cenovno ugodnih predmetov v tolikšni meri preplavilo svet, da ljudje prehitro zavržemo še uporabne predmete, nakupujemo nove in s tem proizvajamo ogromne količine odpadkov. Kljub vsemu pa postajamo ljudje vedno bolj ozaveščeni, se začenjamo zavedati posledic masovnega potrošništva in vpliva na naravo, zato se začanja spreminjati miselnost ljudi pri nakupovanju.

Pomene nakupovanja iz druge roke bomo predstavili iz različnih vidikov:

- teoretičnega vidika,
- analize anketnih vprašalnikov,
- osebnega razmišljanja in izkušnje z nakupovanjem iz druge roke,
- in potrdili ali ovrgli predvidene hipoteze.

1.4 Metodologija dela

Pri oblikovanju raziskovalne naloge smo uporabili raznolike postopke in metode. Poglobili smo se v vire in literaturo, opravili ankete med naključno izbranimi odraslimi in učenci, obiskali trgovino iz druge roke (»second-hand« trgovino), opravili nakup in intervju s prodajalko. Dobljene podatke smo analizirali, jih razvrščali in interpretirali.

1.4.1 Metoda preučevanja pisnih virov in literature

Seznani smo se z različno literaturo. Brskali smo po monografskih publikacijah (slovarji, zborniki, knjige), serijskih publikacijah (poglavja v zbornikih, strokovni članki), polpublikacijah (raziskovalne naloge, magistrske naloge) in elektronskih virih (spletni dokumenti).

1.4.2 Metoda anketiranja

Oblikovali smo dva anketna vprašalnika.

En anketni vprašalnik je bil namenjen mladim, učencem od 5. do 9. razreda. Vprašalnik smo oblikovali z izbirnim tipom vprašanj, kjer je možen en odgovor (4 vprašanja), s tipom odprtih vprašanj (4 vprašanja), kombiniranim tipom vprašanj, kjer je možnih več odgovorov, ki so lahko kombinacija zaprtega in odprtega tipa vprašanj (2 vprašanja) in kombiniranim tipom vprašanj, kjer je možen en odgovor zaprtega oziroma odprtega tipa (3 vprašanja). Odzvalo se je 144 anketirancev.

Drugi vprašalnik smo oblikovali za odrasle, starše učencev od 5. do 9. razreda. Vprašalnik smo oblikovali z izbirnim tipom vprašanj, kjer je možen en odgovor (5 vprašanj), s tipom odprtih vprašanj (2 vprašanja), kombiniranim tipom vprašanj, kjer je možnih več odgovorov, ki so lahko kombinacija zaprtega in odprtega tipa vprašanj (2 vprašanja) in kombiniranim tipom vprašanj, kjer je možen en odgovor zaprtega oziroma odprtega tipa (3 vprašanja). Odzvalo se je 106 anketirancev.

1.4.3 Obdelava podatkov

Izpolnjene anketne vprašalnike smo zbrali s pomočjo spletne ankete 1ka, jih podrobno pregledali in zabeležili dobljene podatke. Rezultate smo združili v tabelah in jih prikazali z ustrežno obliko grafov.

Na podlagi tega smo analizirali dobljene rezultate, jih uredili v tabelah, interpretirali grafe in iz njih izpeljali ugotovitve ter jih primerjali z rezultati že nekaterih obstoječih študij in naredili zaključke.

1.5 Teoretično ozadje raziskovalnega problema

Izmenjava blaga ima dolgo zgodovino, vendar je šele nedavno postala predmet raziskovanja (Tranberg Hansen, 2004, v Munda 2014).

Trgovina z rabljenim blagom je ponekod v tujini zelo razširjena oblika potrošnje, v Sloveniji pa med novjšimi pojavi. Pojavlja se terminološki problem angleškega izraza »second hand« v slovenščini. Za potrebe našega raziskovanja bo v nalogi uporabljen izraz iz »druge roke«, ki je v slovenskem jeziku trenutno najbolj uveljavljen izraz.

V zadnjih letih je tudi Slovenijo zajel val t. i. second hand trgovin oziroma trgovin, ki prodajajo rabljene izdelke, blago iz druge roke. Med njimi se v največji meri najdejo takšne, ki prodajajo oblačila in dodatke k njim, se pa na trgu najdejo tudi takšne, ki prodajajo drugačne predmete iz druge roke, na primer vinilne plošče, starine, knjige, računalniško opremo, avtomobile ... V porastu so tudi takšne, ki ponujajo več različnih rabljenih izdelkov na enem mestu. Prvi v Sloveniji je na tak način začel v letu 2010 delovati projekt Društva Kraljev ulice z imenom Stara roba, nova raba, ki predstavlja primer dobre prakse socialne trgovine. Ljudje vanjo prinašajo, pravzaprav podarijo, predmete, ki jih ne potrebujejo več, ti pa potem gredo po simbolni ceni na polico in čakajo novega lastnika. Po tem zgledu deluje sedaj po Sloveniji tudi več Centrov ponovne uporabe, ki so projekt Javnega podjetja Snaga. Second hand trgovine z oblačili pa so se pri nas prvič pojavile dobri dve desetletji nazaj in jih najdemo po celotni Sloveniji, v največjem številu v prestolnici. Po sorodnem principu delujejo tudi komisijske trgovine, kjer lahko predmete, ki jih več ne potrebujemo, prodamo in/ali si med ponudbo ugodno izberemo nove (Gabrovec, 2019)

Boljši sejmi, pogovorno tudi t. i. 'bolšjaki', so najstarejša oblika izmenjave rabljenega blaga v Sloveniji. Gre za organizirano obliko prodaje, kjer fizične osebe ob določenem času in na določenem kraju za zelo nizke zneske prodajajo svoje poprej že uporabljeno (ali tudi novo) blago, ki ga ne potrebujejo (Munda, 2014).

Slovenija je po količini odpadkov na prebivalca pod evropskim povprečjem, vendar pa pri uporabi odpadkov kot surovin močno zaostaja. Kljub definiranimu prednostnemu redu ravnanja z odpadki,

kjer je na prvo mesto postavljeno preprečevanje nastajanja odpadkov, nato sledi ponovna uporaba pred recikliranjem, se v praksi še vedno srečujemo z neuresničevanjem najpomembnejših elementov gospodarnega ravnanja z odpadki. Pomembno vprašanje je namreč vezano na sofinanciranje tovrstnih aktivnosti, ki predstavljajo preventivo na področju ravnanja z odpadki. Zaradi vse večjega potrošništva narašča količina odpadkov, predvsem še uporabnih kosovnih odpadkov kot so pohištvo, športni rekviziti, gospodinjski aparati, oblačila, knjige ipd., ki pa jih zaradi nove direktive ni dovoljeno več odlagati na odlagališčih. Z dejavnostjo Centrov ponovne uporabe je mogoče te odpadke z inovativnimi storitvami obnoviti, popraviti in z upcyclingom doseči dodano vrednost, kar je v svetu tudi trend. Vendar je potrebno več aktivnosti nameniti neposredni prodaji (Center ponovne uporabe, b.d.)

V letu 2001 je v Sloveniji bilo kot dejavnost 'Trgovina na drobno z rabljenim blagom' registriranih 23 poslovnih oseb, leta 2005 pa 43 (Statistični urad Republike Slovenije, 2006). V štirih letih je število prodajaln z rabljenim blagom naraslo za skoraj polovico. Na žalost novejša raziskave na to temo niso bile opravljene. Ljubljana je kot prestolnica Slovenije najbrž tudi najbolj dovzetna za razvoj trgovine z rabljenim blagom (Munda, 2014).

1.5.1 Zgodovina trgovin iz druge roke – »second-hand«

Trgovine z rabljenimi oblačili in predmeti dandanes postajajo vedno bolj popularne, ne le zaradi »vintage« trendov, ampak tudi zaradi tega kar reprezentira: reciklaža nečesa že rabljenega in na splošno dobre kvalitete ter zmanjšanje količine odvrženih neuporabljenih oblačil in predmetov.

Second-hand trgovine so se pojavile sočasno s pojavom »vintage« mode, ko so v preteklosti začeli rabljena oblačila uporabljati kolikor dolgo se je pač dalo, znova in znova. Njihova zgodba in širjenje se je pričelo zelo dolgo nazaj, med nekaterimi Evropskimi mesti, med srednjim vekom in začetkom renesanse v 14. stoletju. V tistem času si je lahko le majhen delež prebivalstva prislužil nova oblačila zaradi njihove visoke cene. Vsak kos blaga je bil edinstven, ročno narejen in bil v uporabi več let ali celo desetletij. Obleke so bile podedovane, matere so jih dale svojim hčeram kot zapuščino in vladarji so lahko svojim podložnikom dali svoja rabljena oblačila kot plačilo za njihovo delo. Pojav »second-hand« menjalcev je bil tako zelo pogost v različnih marketih, na ulicah, itd. Še posebej popularno je bilo v Italijanskih marketih, kjer so posamezniki morali obiskovati 5 letni trening, da so lahko začeli obratovati s svojimi second-hand trgovinami (Etithude, 2017).

V preteklosti ni šlo nič v porabo. »Če si imel obleko in si jo znosil, si jo raztrgal in iz blaga naredil predpasnik za svojo hči, in ko se je še to izrabilo, si blago znova raztrgal in z njim napolnil svoj stol,« razloži zgodovinarica Jennifer Le Zotte (Time, b.d.)

Vse to se je spremenilo v 19. stoletju zaradi več razlogov. Mesta so začela rasti, število imigrantov se je večalo. Industrijska revolucija je rasla – izdelovati so začeli večja števila oblačil, kar je vse spremenilo. S tem so nova oblačila postala bolj cenovno ugodna in vedno več ljudi je na oblačila začelo gledati kot samoumevna. Kmalu se je začel življenjski prostor manjšati in vedno več lastnine je bilo odvržene v stran. Poleg izboljšanih sistemov ravnanja z odpadki, so se v tem obdobju zastavljale in materiali iz ostankov začeli širiti z namenom, da najdejo nove načine za ponovno uporabo teh kosov. Vseeno pa je takrat že bil ustvarjen predsodek o nošenju rabljenih oblačil, ki so bila prej v lasti neznancev. Ne le, da so bila ta oblačila že sama po sebi znak pomanjkanja denarja njihovega novega lastnika, obstajal je tudi predsodek nad ljudmi, ki so jih takrat prodajali. Rabljena oblačila so bila pogosto na voljo od potisnikov, s tem pa so predvsem začeli judovski priseljenci, ki so bili seveda pogosto zaničevani (Prav tam).

Še vedno pa je bilo znano, da je bilo možno v poslu z rabljenim blagom pridobiti veliko denarja. Ena skupina ljudi, ki je uvidela to možnost je bila skupina kristjanskih ministrov, ki so iskali financiranje za njihove programe. Verska pripadnost skupin kot sta tudi »Salvation Army« in »Goodwill« sta ponujali vir legitimnosti in sta postajali vedno bolj znani. Američani so v tem časovnem obdobju prav tako začeli darovati dobrodelnim ustanovam (Prav tam).

Do 1920 so bile trgovine z rabljenim blagom že tako organizirane kot veleblagovnice. Goodwill, za primer, je imela kup tovarnjakov, ki so zbirali oblačila in pohištvo iz več kot 1000 gospodinjstev. Tudi sloves trgovin se je spremenil: včasih videne »trgovine z odpadkom« so zdaj bile svetovno znane, predsodek je seveda še obstajal, vendar ne v takšni meri. (Prav tam).

V obdobju velike gospodarske krize se je zaradi denarnega pomanjkanja mnogih uporaba teh trgovin še večala, enako tudi v obdobju med in po 2. svetovni vojni. Posel trgovin z rabljenim blagom se je večal, saj je ogromno število družin in posameznikov doniralo najrazličnejše blago, z željo po nakupu novih oblačil in preureditvi hiše (hišno pohištvo) (Prav tam).

V 21. stoletju nakupovalci nekaterih držav več ne rabijo zapustiti doma – sami lahko brskajo in kupijo luksuzne rabljene predmete na spletnih straneh second-hand trgovin. V zadnjih letih postaja obiskovanje le-teh tudi trend na socialnih omrežjih in obiskovanje tovrstnih trgovin se postopoma, vendar počasi, prakticira (Time, b.d.)

1.5.2 Vrste trgovin »iz druge roke«

V literaturi lahko pod pojmom »iz druge roke« zasledimo različne termine trgovin, ki so na splošno specializirane za določeno vrsto blaga. Največji svetovni potrjal za definicije (Definitions, b.d.) razlaga pojem »second hand« kot:

- Trgovina s starinami - nekatere trgovine s starinami so specializirane za predmete iz določenega časovnega obdobja, druge pa ponujajo bolj splošen izbor starejših predmetov. Starinarnice lahko prodajajo resnično redke predmete, ki precej stanejo, lahko pa ponujajo odlične ponudbe za unikatne gospodinjske pripomočke, pohištvo in nakit. Razlikovanje med smetmi in starinami ni vedno jasno določeno.
- Dobrodelna trgovina ali varčna trgovina - številne dobrodelne ustanove in profitna podjetja upravljajo s trgovinami z blagom in prodajajo donirano ali rabljeno blago za delček njihove prvotne cene. Nekatere od teh trgovin so specializirane za eno vrsto izdelkov, na primer knjige ali plošče, druge pa prodajajo vse, od knjižnih omaric do čevljev in srebrnine. Številne dobrodelne ustanove in profitna podjetja upravljajo s trgovinami z blagom in prodajajo donirano ali rabljeno blago za delček njihove prvotne cene. Kakovost izdelkov, ki se prodajajo v teh trgovinah, je različna, vendar lahko po skrbnem iskanju na njihovih policah in stojalih najdete nove in popolnoma nove izdelke. Trgovine z blagom prodajajo oblačila in gospodinjske potrebščine po ugodnih cenah.
- Prodajalne z doniranim blagom - vse je podarjeno in brezplačno. Trgovine za nadaljnjo prodajo pogosto zahtevajo, da donatorji skrbno izberejo predmete za donacije, v trgovine pa prinesejo le zelo nežno uporabljene ali nove predmete. Številne prodajalne zahtevajo tudi, da donatorji operejo oblačila, preden jih podarijo.
- Junk shop - prodaja vse vrste starega blaga. V teh trgovinah prodajajo tudi nekvalitetne starine.
- Trgovina s presežki - pogosto prodaja vojaške presežne zaloge.
- Bukvarna - prodaja rabljene knjige in druge publikacije. Trgovine z rabljenimi knjigami so temelj knjižnih mest (Prav tam).

- Komisijska in konsignacijska prodaja sta dandanes precej razširjeni obliki, ki se uporabljata v mnogih panogah in ne samo za rabljena vozila in drugo rabljeno blago, kot je splošno razširjeno mnenje. Še posebej je razširjena prodaja na odpoklic, ki je po vsebini pogodbe komisijska prodaja, ki pa ima določene posebne značilnosti. Tudi komisijski uvoz in konsignacijska skladišča so v praksi že dolgo znana, čeprav zanje vedno manj slišimo, še posebej zato, ker pri nas počasi zamira proizvodna dejavnost, še posebej velika proizvodjalna podjetja (e-Računovodstvo, 2009).
- Zastavljalnice - pogosto prodajajo izdelke višjega cenovnega razreda, kot so unikatni nakit, elektronika in glasbila, čeprav nekatere prodajajo vse vrste blaga. Tovrsten način kupovanja je pogost predvsem med zbiratelji (Petersen, b. d.)
- V Sloveniji lahko zasledimo kar nekaj spletnih portalov, ki so namenjeni prodaji, nakupu ali izmenjavi oblačil. Med vsemi, pa je verjetno najbolj poznan in ima najdaljšo tradicijo portal Bolha. Portal www.bolha.com je bil ustanovljen leta 1999. Sledilo je obdobje izjemno hitre rasti, saj je portal [bolha.com](http://www.bolha.com) kmalu postal ena najbolj obiskanih slovenskih spletnih strani. Okrog portal [bolha.com](http://www.bolha.com) se je kmalu zbrala velika množica ljudi, ki sta jim bila vseč preprostost uporabe portala in izjemno veliko število oglasov. Portal [bolha.com](http://www.bolha.com) je največji in najbolj priljubljen spletni oglasnik v Sloveniji, ki vsakodnevno povezuje sto tisoče kupcev in prodajalcev. Danes so največja prodajno-nakupovalna skupnost v Sloveniji, ki svojim uporabnikom predstavlja možno orodje za spletno trgovanje. Njihova naloga je pomagati pri iskanju vsega, kar ljudje iščejo, pa naj bo to stanovanje za najem, avto, hišni ljubljencek, vstopnica za koncert ali kozmetična storitev – velika ponudba oglasov prinese tudi veliko povpraševanje, zaradi česar so tako prodajalci kot kupci še bolj zadovoljni (Bolha.com, b.d.).

1.5.3 Problemi trgovin »iz druge roke«

Čez čas se je nakupovanje v trgovinah z rabljeno robo oteslo negativnega slovesa in več ljudi je prakticiralo nakupovanje rabljenih in »vintage« kosov. Delno, ker so mnjenja da imajo »vintage« kosi nostalgичni šarm, nakupovalcem pa je tudi vseč ideja o možnosti darovanja svojih kosov ali pomaganju tovrstnim organizacijam z nakupom rabljenih stvari.

Vseeno pa se je, predvsem v tujini, pojavil nepričakovan problem. Ker nakupovanje rabljene robe postaja vedno bolj popularno in »trendy«, so mnogi hipsterji, influencerji in vlogerji dobili idejo o nakupovanju ogromnih količin rabljene robe in preurejanju kosov po lastnem okusu, v skladu z njihovimi interesi. Medtem ko njihovo samo nakupovanje in preurejanje kosov ni problematično, so problematične stvari, ki jih kupujejo. Ljudje iz prej naštetih skupin kupujejo oblačila, ki niso njihove velikosti, po navadi se usmerijo proti oblačilom, ki so večjih števil ali pa k oblačilom za otroke in jih nato sami preoblikujejo, da so znova njihove velikosti. Glaven problem pri tem je, da so kot že vemo oblačila v teh trgovinah relativno poceni in hkrati tudi v dobrem stanju. Ko ljudje kupujejo oblačila večjih števil ali otroška oblačila le z namenom, da jih potem sami zmanjšajo, to odvzame ključni vir oblačil za posameznike z nižjimi dohodki, ki potrebujejo omenjena oblačila. (Glow, 2019)

Velik problem predstavlja tudi preprodaja oblačil, ki so že bila kupljena v trgovinah z rabljeno robo. V zadnjih letih različne firme aktivno ustvarjajo nove aplikacije, ki uporabnikom omogočajo možnost prodaje rabljenih oblačil (Depop, Bolha...).

Veliko ljudi prodaja svoja lastna oblačila, ki so jih kupili v »fast-fashion« trgovinah, jih nekaj časa nosili, nato pa so kosi odslužili svoje delo, uporabniki pa se odločijo, da jih prodajo in tako praktično delujejo po konceptu »second-hand« trgovin le v medmrežju. Problem pa se pojavi, pri posameznikih, ki pogosto, v najhujših primerih kar večkrat tedensko obiščejo »second-hand« trgovine, kupijo ogromno število oblačil za zelo nizko ceno, nato pa jih na enem izmed prej omenjenih spletnih portalov prodajo za dvojno ali celo višjo ceno, kot jo je imel originalen izdelek. Trgovine z rabljeno robo so tako v zgubi z denarjem, prav tako pa takšni posamezniki izrabljajo sam namen »second-hand« trgovin v svoj prid (Prav tam).

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 Sedanje stanje

Ob raziskovanju literature smo ugotovili, da je zelo malo pisnih virov, ki bi obravnavali našo temo. Pomagali smo si s številnimi strokovnimi, kot tudi s publicističnimi članki. Raziskovalci so se predvsem osredotočili na zgodovino nakupovanja in motive za nakupovanje rabljenega blaga.

2.2 Analiza podatkov

Podatke smo predstavili tabelarično, zaradi boljše preglednosti pri analizi vprašanj, kjer je bilo veliko število odgovorov in grafično, zaradi nazornejšega vizualnega prikaza. Pri odgovorih, z odprtim tipom vprašanj, nismo dobili vseh odgovorov, zato smo naredili statistično obdelavo le dobljenih odgovorov.

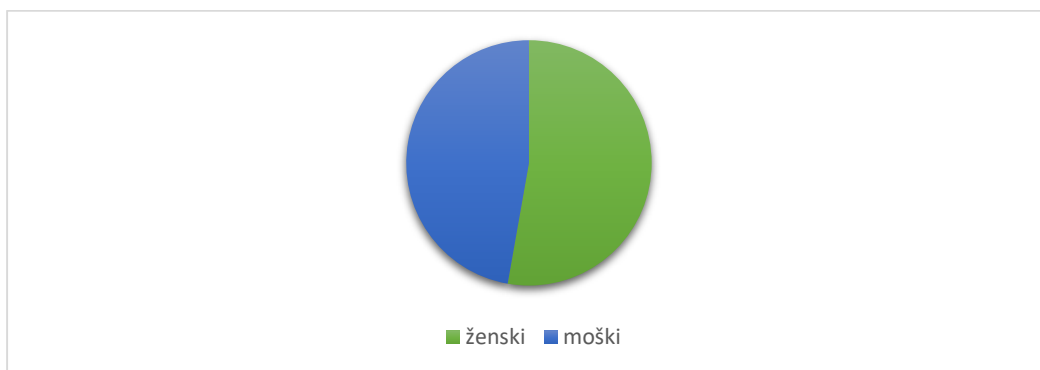
2.2.1 Raziskovalni vzorec

2.2.1.1 Anketa – učenci

Tabela 1 Spol anketirancev

Spol:	Število:	Odstotki:
Moški	68	47 %
Ženski	76	53 %
Skupaj	144	100 %

Graf 1 Spol anketirancev

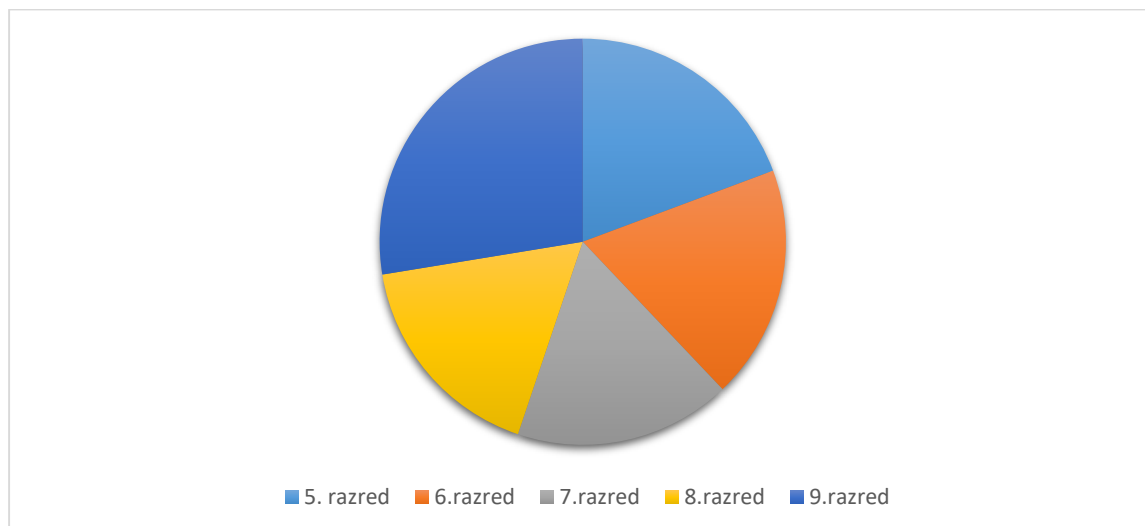

V anketi je sodelovalo 144 učencev, od tega je bilo 47 % učencev in 53 % učenk.

Tabela 2 Izobraževalni nivo

Izobraževalni nivo	Število:	Odstotki:
5. razred	28	19 %
6. razred	26	18 %
7. razred	25	17 %
8. razred	25	17 %
9. razred	40	28 %
Skupaj	144	100 %

Graf 2 Izobraževalni nivo

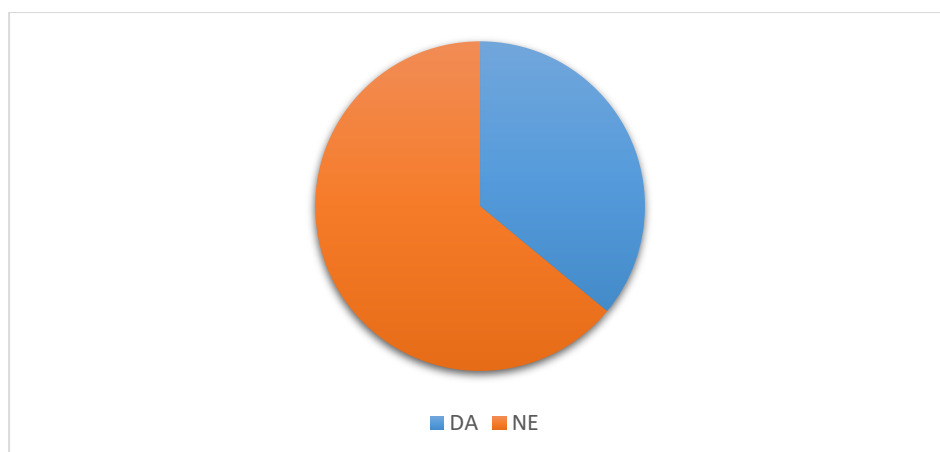

Največji delež anketirancev so predstavljali devetošolci (28 %), sledili so petošolci (19 %), Anketo je izpolnilo tudi 18 % šestošolcev, najmanj pa je bilo sedmo in osmošolcev (17 %).

Tabela 3 Poznavanje izraza »nakupovanje iz druge roke«

Ali ste že slišali za izraz – »nakupovanje iz druge roke« (»second-hand shop«)?	Število:	Odstotki:
DA	52	36 %
NE	92	64 %
Skupaj	144	100 %

Graf 3 Poznavanje izraza »nakupovanje iz druge roke«

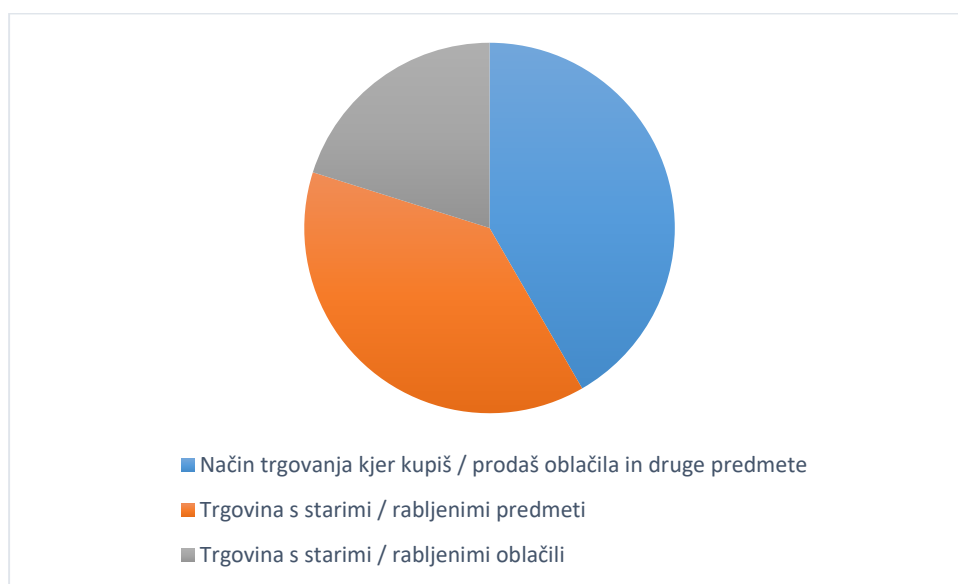

Kot prikazuje graf, je velik delež anketiranih učencev (64 %) že slišalo za izraz »nakupovanje iz druge roke«, preostali (46 %) učenci pa z njim še niso bili seznanjeni.

Tabela 4 Predstavitev izraza

Kaj si predstavljate pod tem izrazom?	Število:	Odstotek:
Način trgovanja kjer kupiš / prodaj oblačila in druge predmete	60	42 %
Trgovina s starimi / rabljenimi predmeti	55	38 %
Trgovina s starimi / rabljenimi oblačili	29	20 %
Skupaj	144	100 %

Graf 4 Predstavitev izraza

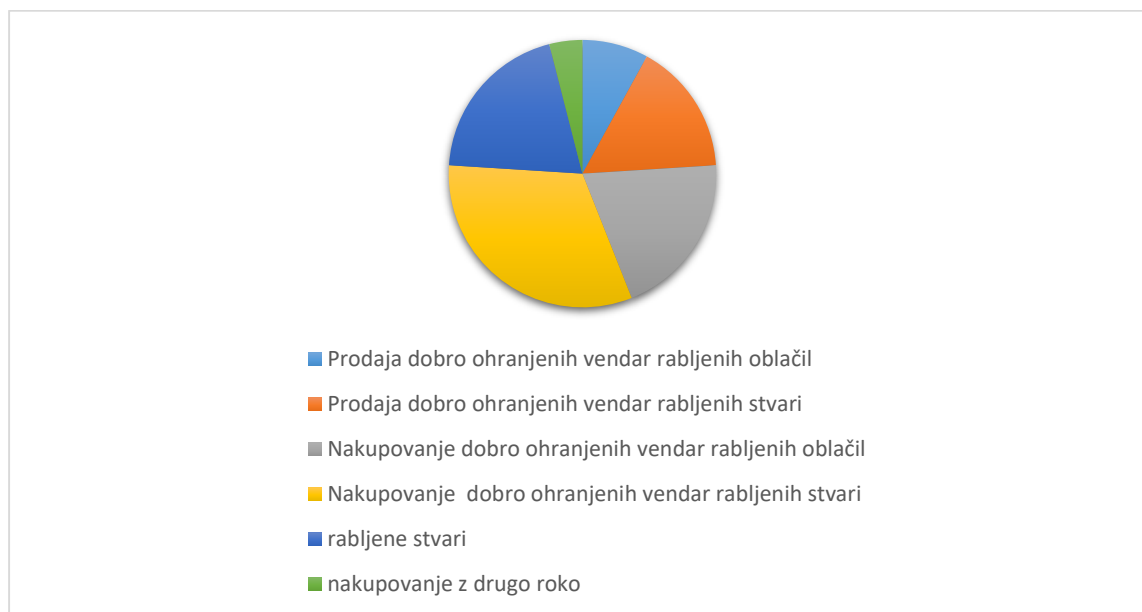

Skoraj polovica anketiranih učencev (42 %), si pod tem izrazom predstavlja način trgovanja, kjer kupiš/prodaj oblačila in druge predmete. 38 % anketiranih učencev razume pod zapisanim izrazom trgovino s starimi/rabljenimi oblačili, medtem ko je 20 % vprašanih učencev prepričanih, da gre v primeru nakupovanja iz druge roke za trgovino s starimi/rabljenimi predmeti.

Tabela 5 Zapis pomena izraza

Na kratko zapišite kaj vam ta izraz pomeni.	Število:	Odstotki:
Nakupovanje dobro ohranjenih vendar rabljenih stvari	8	32 %
Nakupovanje dobro ohranjenih vendar rabljenih oblačil	5	20 %
Rabljene stvari	5	20 %
Prodaja dobro ohranjenih vendar rabljenih stvari	4	16 %
Prodaja dobro ohranjenih vendar rabljenih stvari	2	8 %
Nakupovanje z drugo roko	1	4 %
Skupaj	25	100 %

Graf 5 Pomen izraza

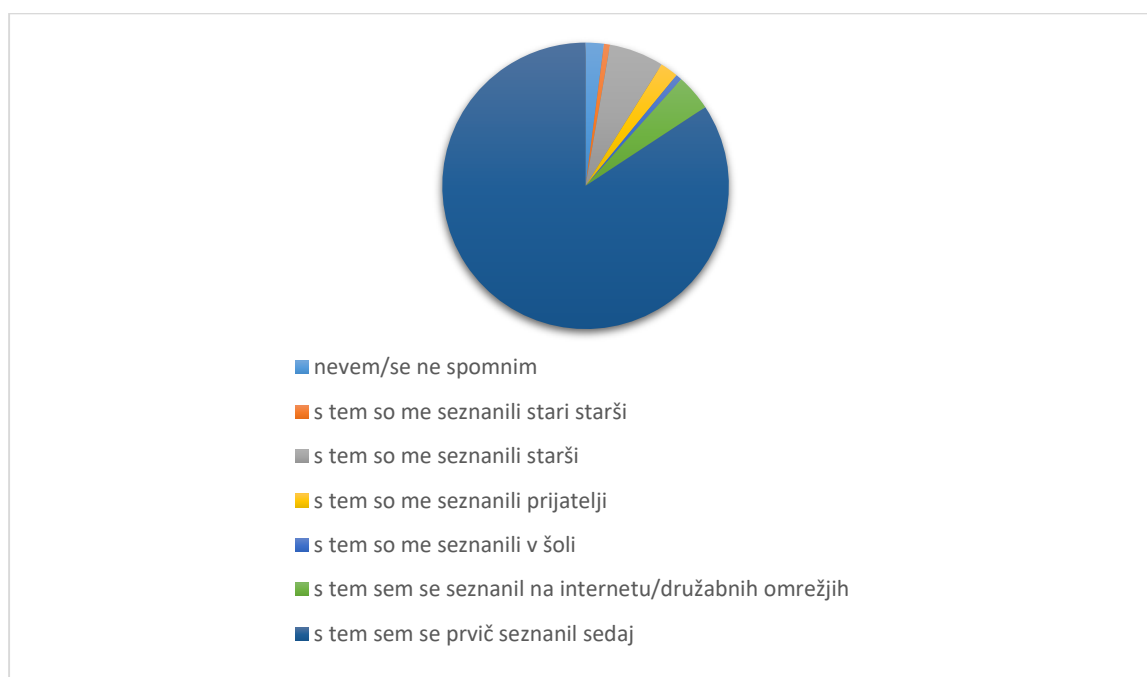

Kot prikazujejo rezultati, se je pri tem vprašanju pokazalo kar nekaj različnih odgovorov. Največjemu deležu (32 %) anketiranih učencev, ki so odgovorili na to vprašanje, ta izraz pomeni nakupovanje dobro ohranjenih, vendar rabljenih stvari. Enakemu številu učencev (20 %) pomeni izraz nakupovanje dobro ohranjenih, vendar rabljenih oblačil ali pa si pod izrazom predstavljajo rabljena oblačila. Štirim učencem (16 %) izraz pomeni prodajo dobro ohranjenih, vendar rabljenih stvari, dvema učencema (8 %) pomeni prodajo dobro ohranjenih vendar rabljenih oblačil, enemu učencu (4 %) pa ta izraz pomeni nakupovanje z drugo roko.

Tabela 6 Prva seznanitev z izrazom »second hand trgovina«

Kje ste prvič slišali za »second- hand trgovine« oziroma na kakšen način si bil/a z njimi seznanjen/a?	Število:	Odstotki:
S tem sem se prvič seznanil sedaj	121	84 %
S tem so me seznanili starši	9	6 %
S tem sem se seznanil na internetu / družabnih omrežjih	6	4 %
S tem so me seznanili prijatelji	3	2 %
Ne vem / se ne spomnim	3	2 %
S tem so me seznanili stari starši	1	1 %
S tem so me seznanili v šoli	1	1 %
Skupaj	144	100 %

Graf 6 Prva seznanitev z izrazom »second hand trgovina«

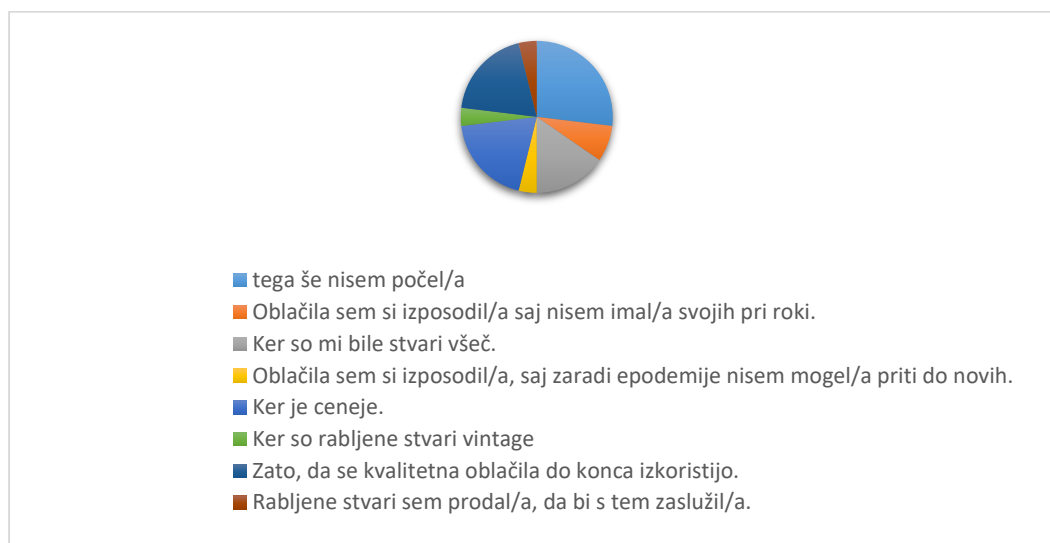

Velika večina sodelujočih (84 %), se je z izrazom »second-hand trgovina« seznanilo šele ob reševanju ankete. 9 učencev (6 %) so z besedno zvezo seznanili starši, 6 učencev (9 %) pa je bilo z omenjenim seznanjeno na internetu/socialnih omrežjih. V manjšem deležu (2 %) so bili seznanjeni s strani prijateljev ali pa se ne spomnijo, po en učenec pa je bil z izrazom seznanjen v šoli oziroma s strani staršev.

Tabela 7 Namen izmenjave/ izposoje oblačila ali druge stvari

S kakšnim namenom si si kdaj izmenjal/a /izposojal/a oblačila ali druge stvari?	Število:	Odstotki:
Tega še nisem počel/a	7	27 %
Zato, da se kvalitetna oblačila do konca izkoristijo	5	19 %
Ker je ceneje	5	19 %
Ker so mi bile stvari všeč	4	15 %
Oblačila sem si sposodil/a, ker nisem imel/a svojih pri roki	2	8 %
Oblačila sem si izposodil/a, saj zaradi epidemije nisem mogel/a priti do novih	1	4 %
Ker so rabljene stvari vintage	1	4 %
Rabljene stvari sem prodal/a, da bi s tem zaslužil/a	1	4%
Skupaj	26	100 %

Graf 7 Namen izmenjave/ izposoje oblačila ali druge stvari

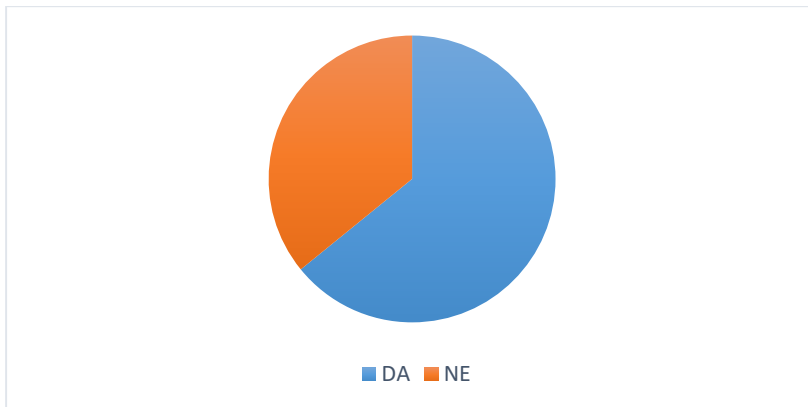

Od učencev, ki so odgovorili na vprašanje, največji delež (27 %) odgovarja, da še tega niso počeli, 19 % učencev si je izmenjalo/sposodilo oblačila ali druge stvari z namenom, da se kvalitetna oblačila do konca izkoristijo in ker je ceneje. 15 % učencev pa zato, ker so jim bile stvari všeč. 8 % učencev si je oblačila izposodilo, saj niso imeli svojih pri roki. Po en učenec si je oblačila izposodil, ker zaradi epidemije ni mogel priti do novih, drugi pa v prepričanju, da so rabljene stvari »vintage«. En učenec pa jih je prodal/a, da bi s tem zaslužil/a.

Tabela 8 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil

Ali si se že kdaj posluževal/a izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov / oblačil?	Število:	Odstotki:
DA	92	64 %
NE	52	36 %
Skupaj	144	100 %

Graf 8 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil

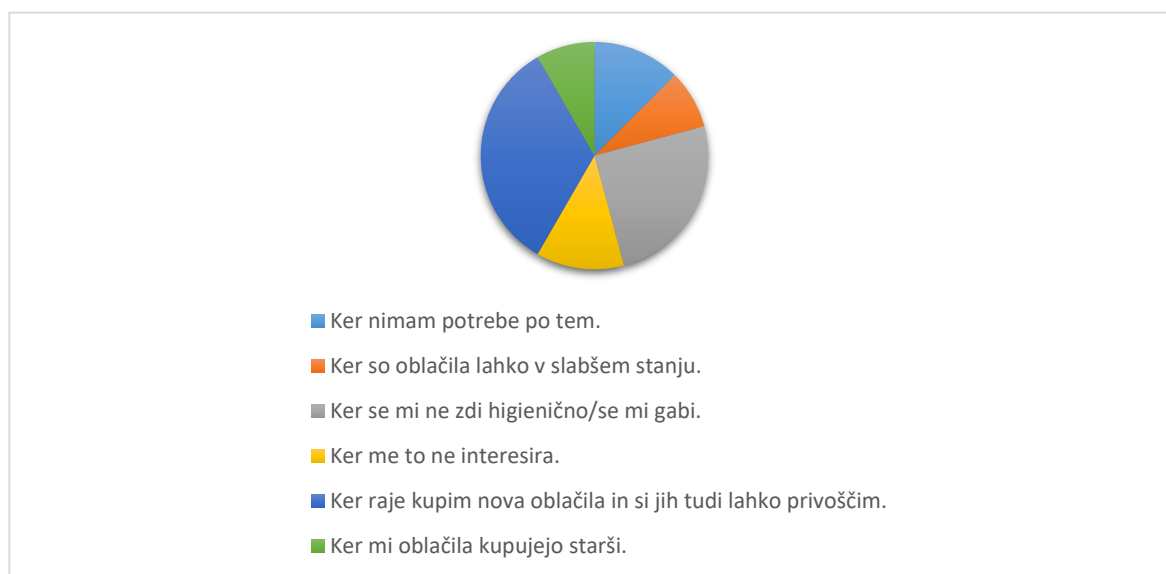

Kot prikazuje graf, se je največji delež oziroma 42 % anketirancev že posluževalo izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov/oblačil. 38 % se tega še ni posluževalo, 20 % pa je bilo neopredeljenih.

Tabela 9 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil

Ali lahko navedete razloge, da se ne poslužujete izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil?	Število:	Odstotki:
Ker raje kupim nova oblačila in si jih lahko tudi privoščim	8	33 %
Ker se mi ne zdi higienično / se mi gabi	6	25 %
Ker nimam potrebe po tem	3	13 %
Ker me to ne interesira	3	13 %
Ker so oblačila lahko v slabšem stanju	2	8 %
Ker mi oblačila kupujejo starši	2	8 %
Skupaj	24	100 %

Graf 9 Razlogi za neposluževanje izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih oblačil

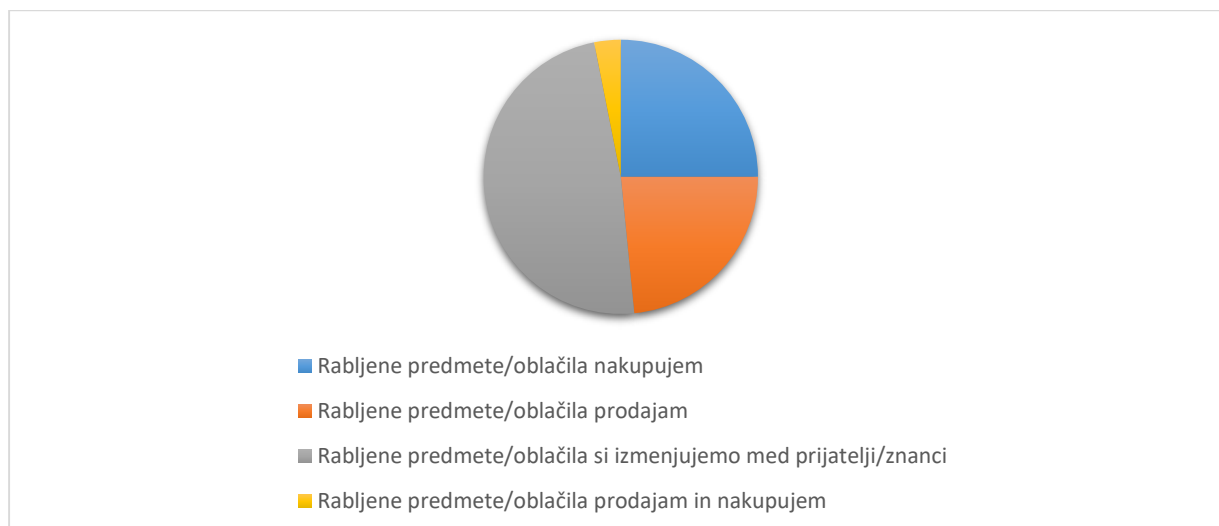

Od učencev, ki so pojasnili, zakaj se ne poslužujejo izmenjave/ prodaje / nakupa rabljenih oblačil, jih je tretjina (33 %) odgovorila, da se ne poslužujejo izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil, ker raje kupijo nova oblačila, saj si jih lahko privoščijo. Četrtnina učencev (25 %) se tega ne poslužuje, ker se jim ne zdi higienično/se jim gabi. Po 13 % učencev nimajo potrebe po tem, oziroma jih to ne interesira. Najmanj (8 %) pa se izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil ne poslužujejo, ker so lahko oblačila v slabšem stanju ali pa jim oblačila kupujejo starši.

Tabela 10 Posluževanje storitev rabljenih predmetov / oblačil

Katere storitve rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužuješ?	Število:	Odstotki:
Rabljene predmete/oblačila si izmenjujemo med prijatelji/znanci	31	48 %
Rabljene predmete/ oblačila nakupujem	16	25 %
Rabljena oblačila/predmete prodajam	15	23 %
Rabljene predmete/oblačila prodajam in nakupujem	2	3 %
Skupaj	64	100 %

Graf 10 Posluževanje storitev rabljenih predmetov / oblačil

Učenci, ki so pojasnili, zakaj se poslužujejo izmenjave/ prodaje / nakupa rabljenih oblačil, se je skoraj polovica (48 %) opredelila, da si rabljene predmete/oblačila izmenjuje med prijatelji/znanci. 25 % rabljene predmete/oblačila nakupuje, 23 % anketirancev jih prodaja, 3 % učencev pa jih prodajajo in hkrati tudi nakupujejo.

Tabela 11 Načini izmenjave/nakupe/prodaje rabljenih predmetov/oblačil

Kako je najpogosteje potekala izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil?	Število:	Odstotki:
Med prijatelji, znanci	40	61 %
Preko spletnih portalov	16	24 %
Obisk v fizičnih »Second hand trgovinah«	8	12 %
Med sorodniki	2	3 %
Skupaj	66	100 %

Graf 11 : Kako je najpogosteje potekala izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil?

Graf 11 Načini izmenjave/nakupe/prodaje rabljenih predmetov/oblačil

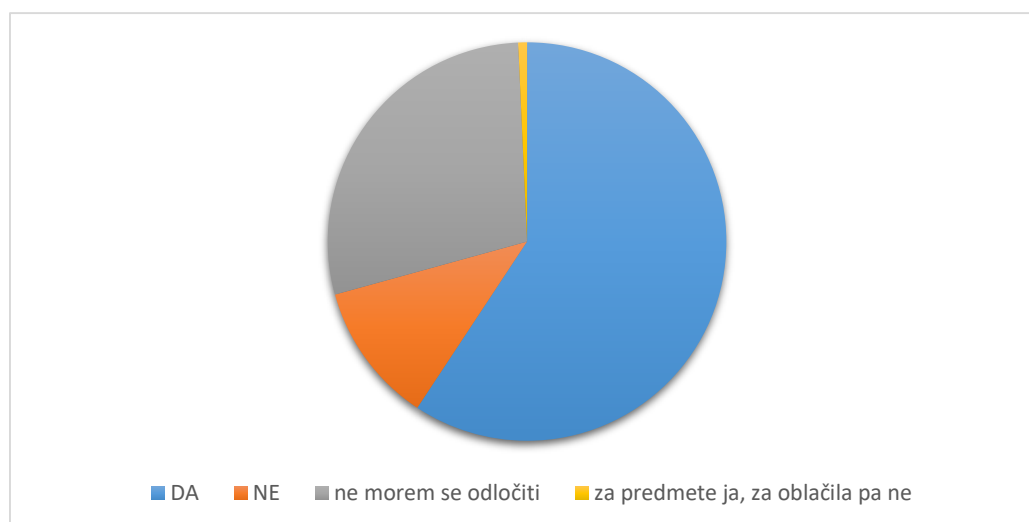

Znova je pri več kot polovici anketirancev (61 %) izmenjava/ nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil potekala med prijatelji in znanci. Pri 24 % učencev je omenjeno potekalo preko spletnih portalov, izmed ostalih 12 % pa je potekalo kar z obiskom v fizičnih »second-hand trgovin«, pri treh pa med sorodniki.

Tabela 12 Smislenost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

Ali se vam zdi smiselna izmenjava/prodaja/nakup oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«?	Število:	Odstotek:
DA, saj ...	85	59 %
Ne morem se določiti	42	29 %
NE, saj ...	16	11 %
Za predmete ja, za oblačila pa ne	1	1 %
Skupaj	144	100 %

Graf 12 Smislenost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«?

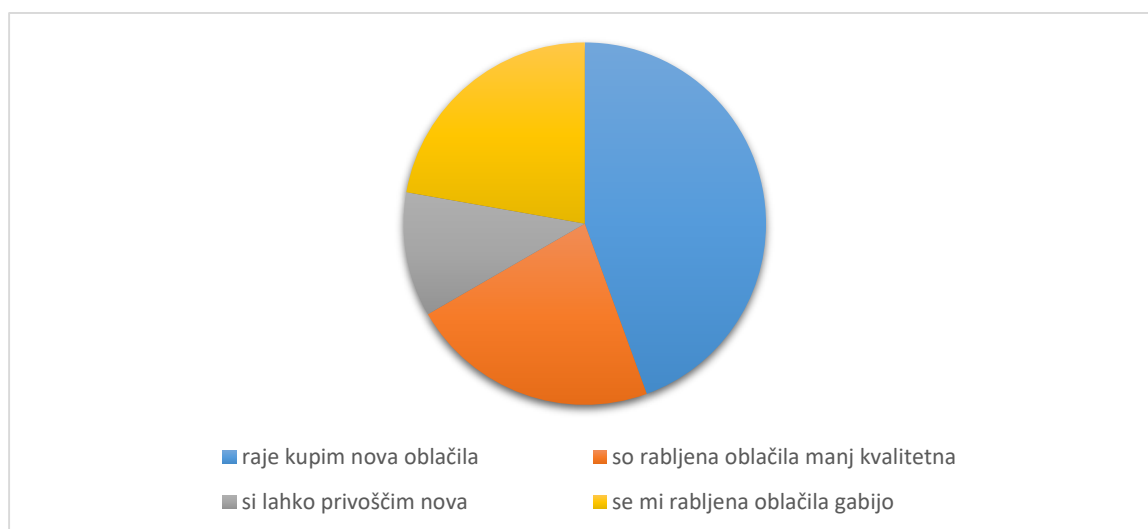
Več kot polovici sodelujočim (59 %), se zdi izmenjava/prodaja/nakup oblačil in predmetov iz »druge roke« smiseln. Slaba tretjina učencev (29 %) se ne more odločiti, 11 % učencev se to zdi nesmiselno, 1 % učencu pa se za predmete zdi smiselno, za oblačila pa ne. Učence smo prosili tudi za utemeljitev.

Tabela 13 Vzroki za nesmiselnost izmenjave/prodaje nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«.

NE, saj...	Število:	Odstotki:
Raje kupim nova oblačila	4	44 %
Rabljena oblačila so manj kvalitetna	2	22 %
Se mi rabljena oblačila gabijo	2	22 %
Si lahko privoščim nova	1	11 %
Skupaj	9	100 %

Graf 12.1 : NE, saj...

Graf 13 Vzroki za nesmiselnost izmenjave/prodaje nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«.

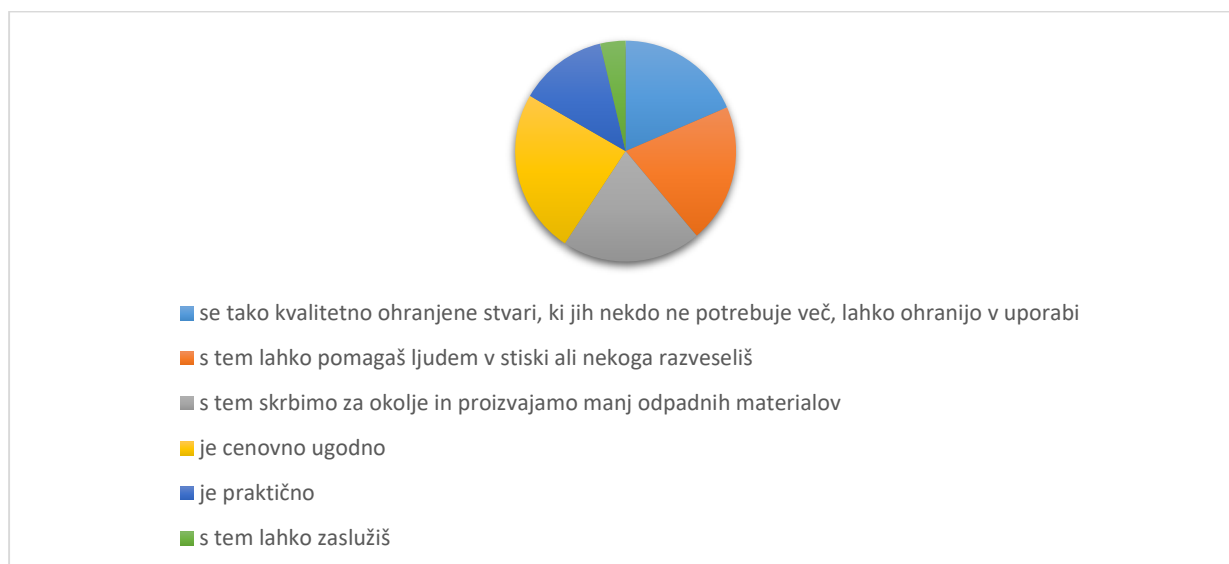
Odgovori se navezujejo na prejšnje vprašanje.

Med tistimi učenci, ki so navedli razloge, se 44 % izmenjava/prodaja/nakup oblačil in drugih predmetov iz »druge roke« ne zdi smiselna, saj raje kupijo nova oblačila. Po 22 % učencem se ne zdi smiselna, ker menijo, da so rabljena oblačila manj kvalitetna, oziroma imajo do njih negativen predsodek, enemu učencu (11 %) zato, ker si lahko privoščči nova.

Tabela 14 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

DA, saj...	Število:	Odstotki:
Je cenovno ugodno	13	24 %
S tem lahko pomagaš ljudem v stiski ali nekoga razveseliš	11	20 %
S tem skrbimo za okolje in proizvajamo manj odpadnih materialov	11	20 %
Se tako kvalitetno ohranjene stvari, ki jih nekdo ne potrebuje več, lahko ohranijo v uporabi	10	19 %
Je praktično	7	13 %
S tem lahko zaslužiš	2	4 %
Skupaj	54	100 %

Graf 14 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupa oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

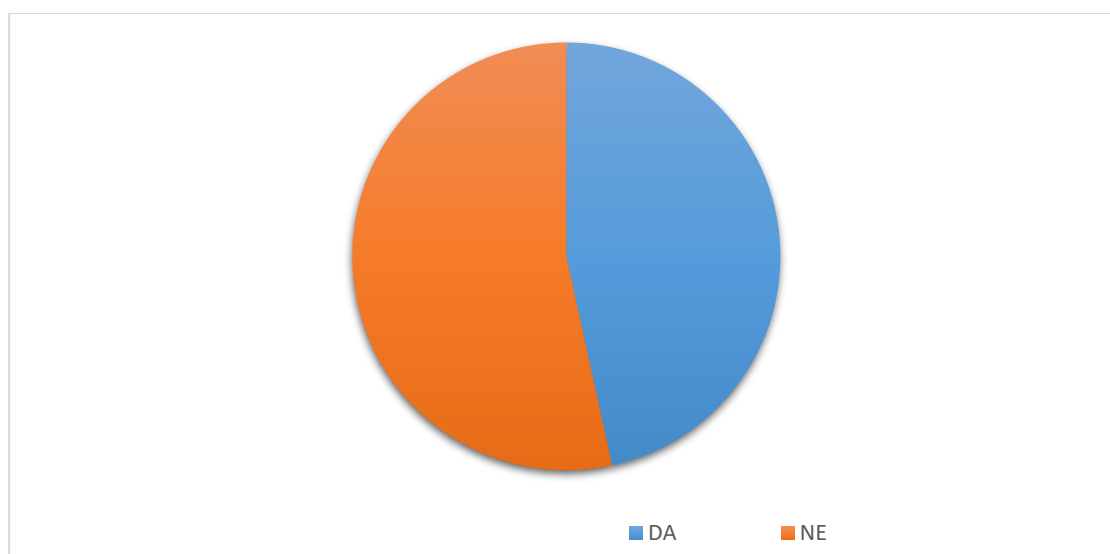
Odgovori se navezujejo na prejšnje vprašanje.

Največjemu deležu (24 %) učencem, ki so pojasnili izbiro odgovora, se izmenjava/prodaja/nakup oblačil in drugih predmetov iz »druge roke« zdi smiselna, ker je cenovno ugodno. Po enajstim učencem (20 %) se zdi smiselna, ker s tem lahko pomagaš ljudem v stiski ali nekoga razveseliš in hkrati skrbimo za okolje in proizvajamo manj odpadnih materialov. Deset učencev (19 %) meni, da se tako kvalitetno ohranjene stvari, ki jih nekdo ne potrebuje več, lahko ohranijo v uporabi. Preostalih sedem učencev (13 %) meni, da je takšen način praktičen, najmanj (4 %) pa meni, da s tem lahko zaslužiš.

Tabela 15 Odločitev o posluževanju nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »Druge roke«?

Ali meniš, da se boš v prihodnje večkrat posluževal nakupov / prodaje / izmenjave oblačil in predmetov iz »Druge roke«?	Število:	Odstotki:
NE	77	53 %
DA	67	47 %
Skupaj	144	100 %

Graf 15 Odločitev o posluževanju nakupov / prodaje / izmenjave oblačil in predmetov iz »Druge roke«?

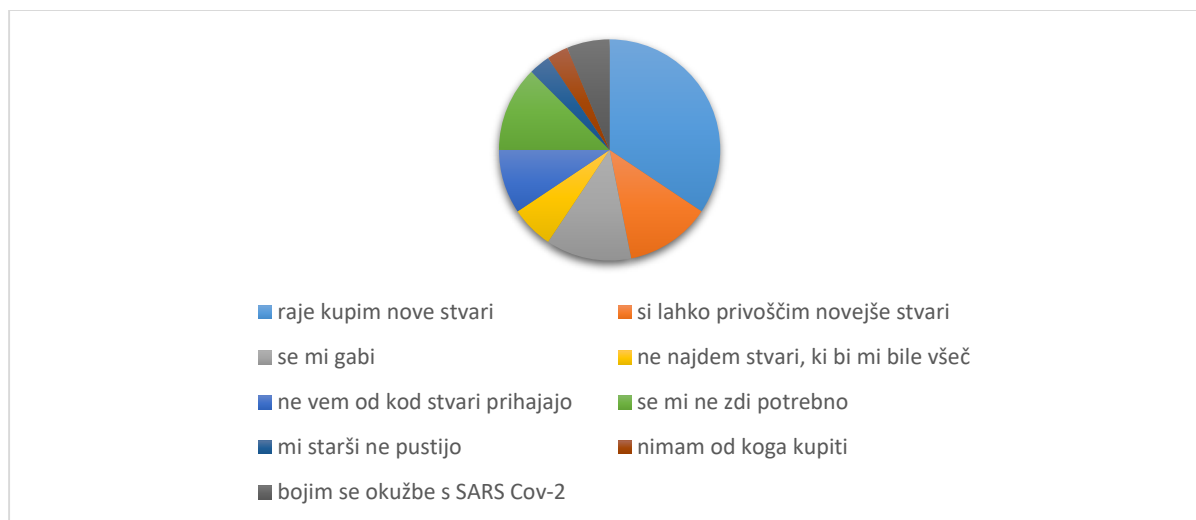

Kot prikazuje graf, več kot polovica (53 %) sodelujočih meni, da se v prihodnje ne bo večkrat posluževala nakupov/prodaje/izmenjave oblačil iz »druge roke«, kar 47 % anketiranih učencev pa meni, da se bo. Učence smo prosili tudi za utemeljitev.

Tabela 16 Vzroki za neposluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«

NE saj...	Število:	Odstotki:
Raje kupim nove stvari	11	34 %
Se mi gabi	4	13 %
Si lahko privoščim novejše stvari	4	13 %
Se mi ne zdi potrebno	4	13 %
Ne vem od kod stvari prihajajo	3	9 %
Ne najdem stvari, ki bi mi bile všeč	2	6 %
Bojim se okužbe s SARS Cov - 2	2	6 %
Mi starši ne pustijo	1	3 %
Nimam od koga kupiti	1	3 %
Skupaj	32	100 %

Graf 16 Vzroki za neposluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«

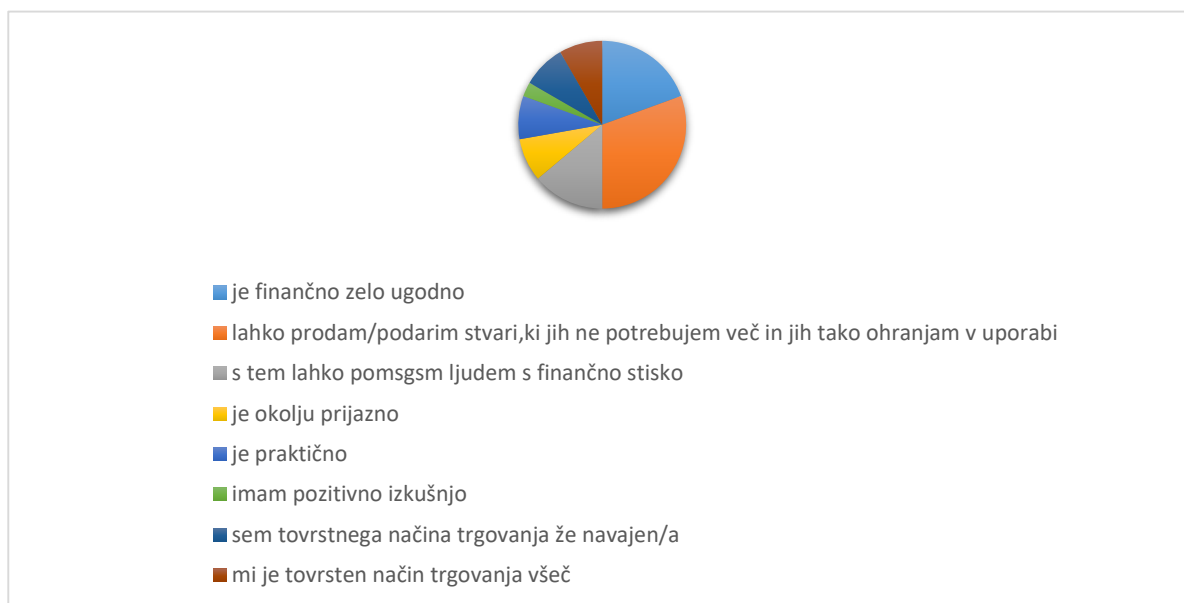

Največ anketirancev (34 %), ki so odgovorili na vprašanje, se v prihodnje ne bo večkrat posluževalo nakupov/prodaje/izmenjave oblačil iz »druge roke«, saj raje kupijo nove stvari. Po 13 % učencev se tega ne bodo posluževalo, ker se jim gabi, si lahko privoščijo novejše stvari oziroma se jim ne zdi potrebno. 9 % učencev ne ve od kod stvari prihajajo, zato imajo do tega negativen odnos, po 2 učenca (6 %), ker ne najdeta stvari, ki jima bi bile všeč oziroma se bojita okužb s SARS Cov – 2. Enemu učencu (3%) starši ne dovolijo nakupa/prodaje/izmenjave oblačil iz »druge roke«, en učenec (3 %) pa nima od koga kupiti.

Tabela 17 Vzroki za posluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«

DA, saj...	Število:	Odstotki:
Lahko prodam / podarim stvari, ki jih ne potrebujem več in jih tako ohranjam v uporabi	11	31 %
Je finančno zelo ugodno	7	19 %
S tem lahko pomagam ljudem s finančno stisko	5	14 %
Je okolju prijazno	3	8 %
Je praktično	3	8 %
Mi je tovrsten način trgovanja všeč	3	8 %
Sem tovrstnega načina trgovanja že navajen/a	3	8 %
Imam pozitivno izkušnjo	1	3 %
Skupaj	36	100 %

Graf 17 Vzroki za posluževanje nakupov/prodaje/izmenjave oblačil in predmetov iz »druge roke«

Največji delež (31 %) učencev, ki so pojasnili izbiro, se bo v prihodnje večkrat posluževalo nakupov/prodaje/izmenjave oblačil iz »druge roke«, ker lahko prodajo/podarijo stvari, ki jih ne potrebujejo več in jih tako ohranijo v uporabi. 7 učencev (19 %) se bo tega posluževalo v prihodnje pogosteje, ker je finančno zelo ugodno. 5 učencev (14 %), ker s tem lahko pomagajo ljudem s finančno stisko, po 3 učenci (8 %) menijo, da je to okolju prijazno, ker je praktično, ker jim je tovrsten način trgovanja všeč oziroma so tovrstnega načina trgovanja že navajeni. Najmanj (3 %) pa, ker imajo s tem pozitivno izkušnjo.

2.2.1.2 Anketa – odrasli

Tabela 18 Spol anketirancev

Spol:	Število:	Odstotki:
Moški	24	23 %
Ženski	82	77 %
Skupaj	106	100 %

Graf 18 Spol anketirancev

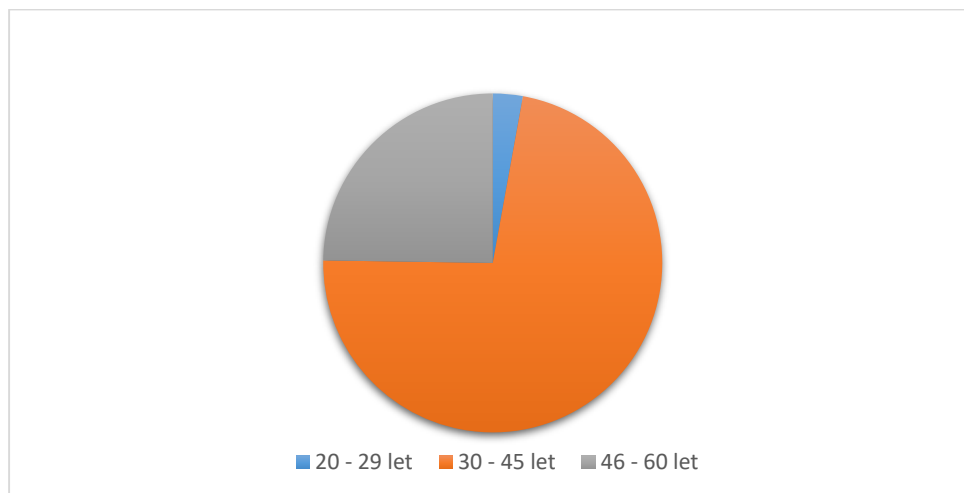

Anketo je izpolnilo 106 odraslih oseb. Od tega je bilo 77 % oseb ženskega spola in 23 % oseb moškega spola.

Tabela 19 Starost anketirancev

Starost:	Število:	Odstotki:
20 – 29 let	3	3 %
30 – 45 let	76	72 %
46 – 60 let	27	25 %
Skupaj:	106	100 %

Graf 19 Starost anketirancev

Največji delež anketirancev (72 %) so predstavljali odrasli v starostni skupini od 30 do 45 let. Sodelovalo je tudi 25 % predstavnikov odraslih iz starostne skupine od 46 do 60 let, prav tako pa so bili med anketiranimi 3 % odraslih iz starostne skupine med 20. in 29. letom.

Tabela 20 Poznavanje izraza »Nakupovanje iz druge roke«

Ali ste že slišali za izraz »nakupovanje iz druge roke« - »second-hand shop«?	Število:	Odstotki:
DA	101	95 %
NE	5	5 %
Skupaj:	106	100 %

Graf 20 Poznavanje izraza »Nakupovanje iz druge roke«

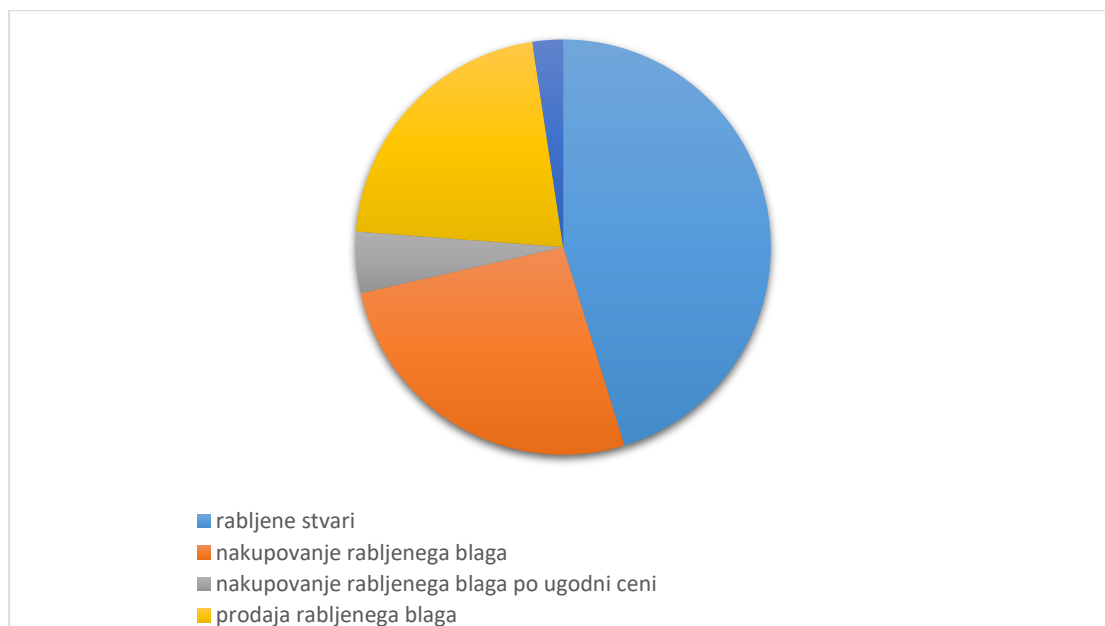

Večina odgovorov (95 %) je bila pritrdilnih, saj so izraz »nakupovanje iz druge roke« že poznali. Le 5 % anketirancev še ni slišalo za izraz »nakupovanje iz druge roke« in »second-hand shop«.

Tabela 21 Zapis pomena izraza

Na kratko zapišite kaj vam ta izraz pomeni	Število:	Odstotki:
Rabljene stvari	19	45 %
Nakupovanje rabljenega blaga	11	26 %
Prodaja rabljenega blaga	9	21 %
Nakupovanje rabljenega blaga po ugodni ceni	2	5 %
Stara oblačila	1	2 %
Skupaj	42	100 %

Graf 21 Zapis pomena izraza

Pri tem vprašanju se je pojavilo več različnih odgovorov. Največji delež anketiranih, ki so odgovorili na vprašanje, in sicer 45 % odraslim, zgoraj naveden izraz predstavlja rabljene stvari. Nekoliko manjšemu deležu (26 %) sodelujočim odraslim, izraz predstavlja nakupovanje rabljenega blaga. Naslednja skupina 21 % anketirancev vidi izraz kot prodajo rabljenega blaga, preostalih 5% sodelujočih si ga predstavljata kot nakupovanje rabljenega blaga po ugodni ceni, enemu anketirancu (2 %) pa izraz predstavlja stara oblačila.

Tabela 22 Izkušnja izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov / oblačil

Ali ste se že kdaj posluževali izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil?	Število:	Odstotki:
DA	81	76 %
NE	25	24 %
Skupaj	106	100 %

Graf 22 Izkušnja izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih predmetov / oblačil

Glede na rezultate se je največji delež anketiranih (76 %) odraslih, že poslužilo izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov/oblačil, preostalih (24 %) pa ne.

Tabela 23 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil

Ali lahko navedete razloge, da se ne poslužujete izmenjave / prodaje / nakupa rabljenih oblačil?	Število:	Odstotek:
Raje kupim nova oblačila	4	24 %
Zdi se mi nehigiensko, saj ne veš kdo je ta oblačila že nosil	4	24 %
Brez razloga	3	18 %
Nimam potrebe po tovrstnem trgovanju	2	12 %
Nisem navajen/a	2	12 %
Ni dovolj tovrstnih trgovin	1	6 %
Premajhna izbira	1	6 %
Skupaj	17	100 %

Graf 23 Razlogi za neposluževanje izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil

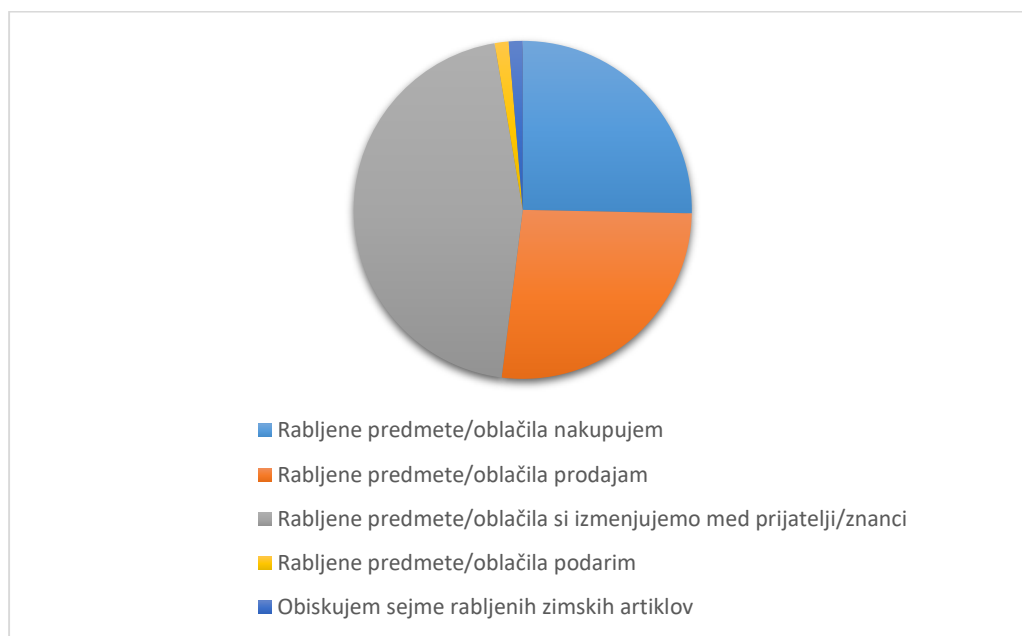

Anketirani, ki so pojasnili odgovor, se ne poslužujejo izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil zaradi različnih razlogov. Odgovori so razpršeno porazdeljeni. Po 24 % najraje kupujejo nova oblačila oziroma se jim zdi nehigiensko, saj ne vedo, kdo je ta oblačila že nosil. 18 % anketirancev se ne poslužuje izmenjave, prodaje oziroma nakupa brez razloga. Po 12 % anketirancev nima potrebe po tovrstnem trgovanju oziroma dva tega nista navajena. Po en sodelujoči (6 %) meni, da ni dovolj tovrstnih trgovin oziroma je premajhna izbira.

Tabela 24 Posluževanje storitev rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužujete

Katere storitve rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužujete?	Število:	Odstotki:
Rabljene predmete/oblačila si izmenjamo med prijatelji/znanci	34	45 %
Rabljena oblačila/predmete prodajam	20	27 %
Rabljene predmete/oblačila nakupujem	19	25 %
Rabljene predmete/oblačila podarim	1	1 %
Obiskujem sejme rabljenih zimskih artiklov	1	1 %
Skupaj	75	100 %

Graf 24 Posluževanje storitev rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužujete

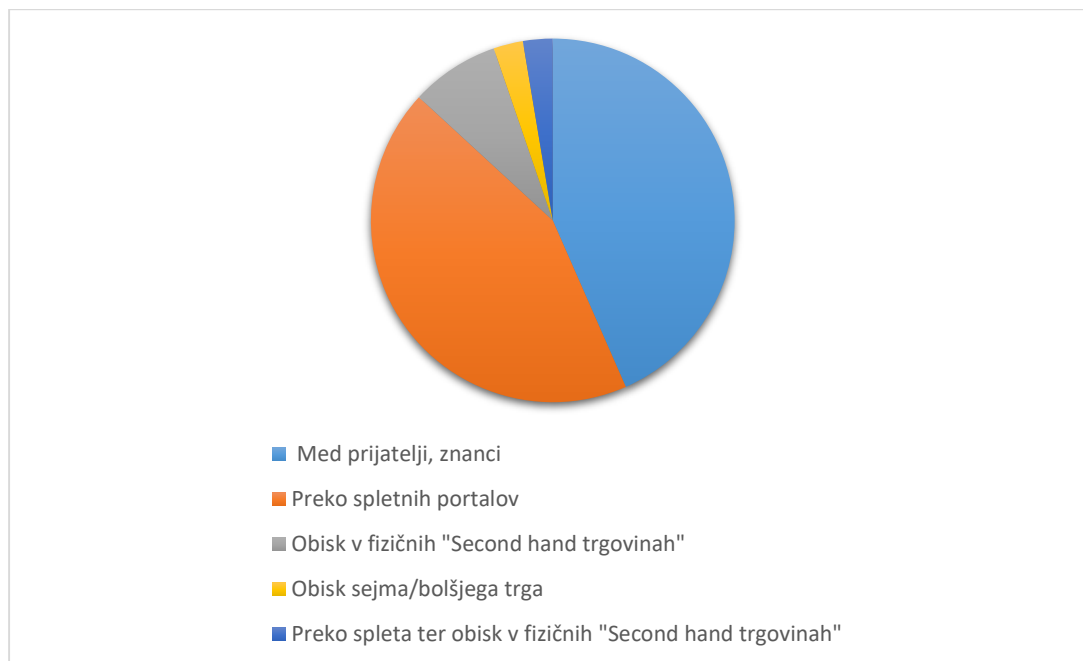

Skoraj polovica anketiranih (45 %) ljudi, ki so odgovorili na vprašanje, je v odgovoru zabeležila, da si rabljene predmete/oblačila menjujejo med prijatelji/znanci. Kar 27 % sodelujočih rabljene predmete/oblačila prodaja, 25 % pa jih nakupuje. Izmed preostalih oseb, 1 % obiskuje sejme rabljenih zimskih artiklov, 1 % pa rabljene predmete/oblačila podari.

Tabela 25 Načini izmenjave nakupa/ prodaje rabljenih predmetov/oblačil

Kako je najpogosteje potekala izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil?	Število:	Odstotki:
Med prijatelji, znanci	33	43 %
Preko spletnih portalov	33	43 %
Obisk v fizičnih »second-hand trgovinah«	8	11 %
Obisk sejma/boljšjega trga	2	3 %
Skupaj	76	100 %

Graf 25 Načini izmenjave nakupa/ prodaje rabljenih predmetov / oblačil

Rezultati, med pridobljenimi odgovori, so pokazali, da je izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil pri kar 43 % anketirancev potekala med prijatelji in znanci oziroma preko spleta. Izmed preostalih 11 % vprašanih oseb, je izmenjavo/nakup/prodajo opravilo z obiskom v fizičnih »second-hand trgovinah«, 3 % pa z obiskom sejma/boljšjega trga.

Tabela 26 Namen nakupa oblačil in obutve

Za koga bi bili pripravljeni oz. največkrat kupujete oblačila in obutev »iz druge roke«?	Število:	Odstotki:
Za otroke	63	60 %
Zase	31	29 %
Za nikogar	11	10 %
Odvisno	1	1 %
Skupaj	106	100 %

Graf 26 Namen nakupa oblačil in obutve

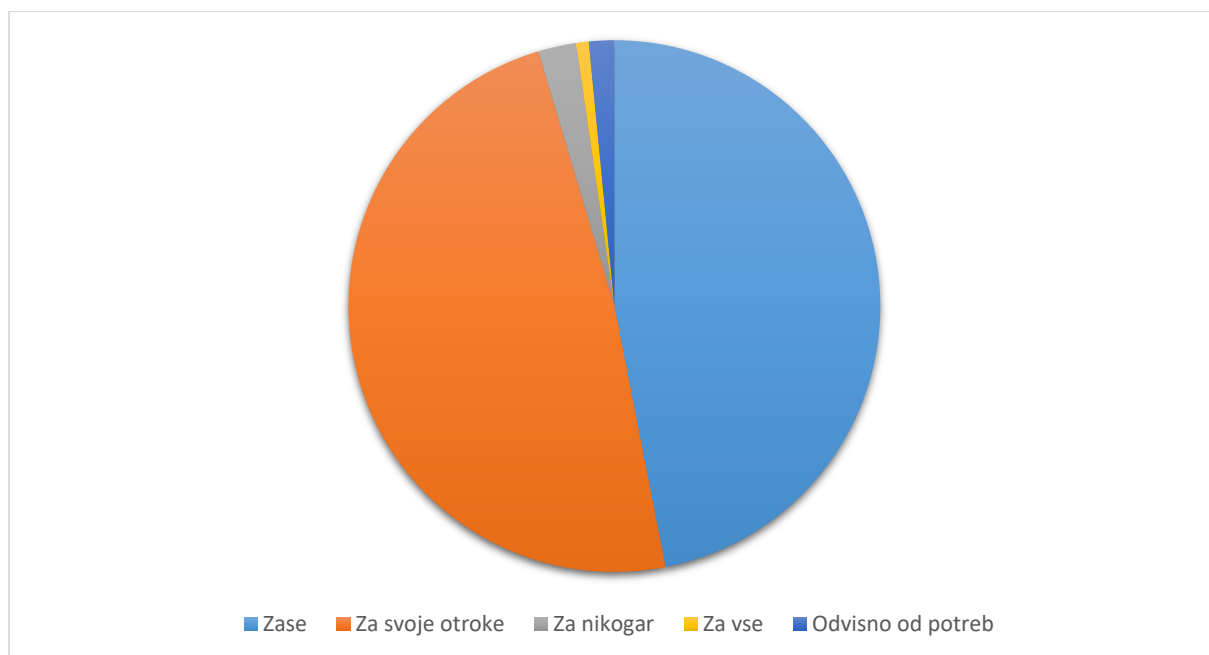

Kot prikazuje graf, več kot polovica anketiranih (60 %) kupuje oziroma je pripravljena kupiti oblačila »iz druge roke« za svoje otroke. Velik del, 29 % anketiranih, jih je pripravljena/jih kupuje zase, 10 % jih ne kupuje oziroma jih ni pripravljena kupiti za nikogar. Ena oseba pa meni, da je nakup odvisen od situacije.

Tabela 27 Namen nakupa predmetov

Za koga bi bili pripravljeni kupovati oz. nakupujete različne predmete »iz druge roke«?	Število:	Odstotki:
Za svoje otroke	52	49 %
Zase	49	47 %
Za nikogar	2	2 %
Odvisno od potreb	2	2 %
Za vse	1	1 %
Skupaj	106	100 %

Graf 27 Namen nakupa predmetov

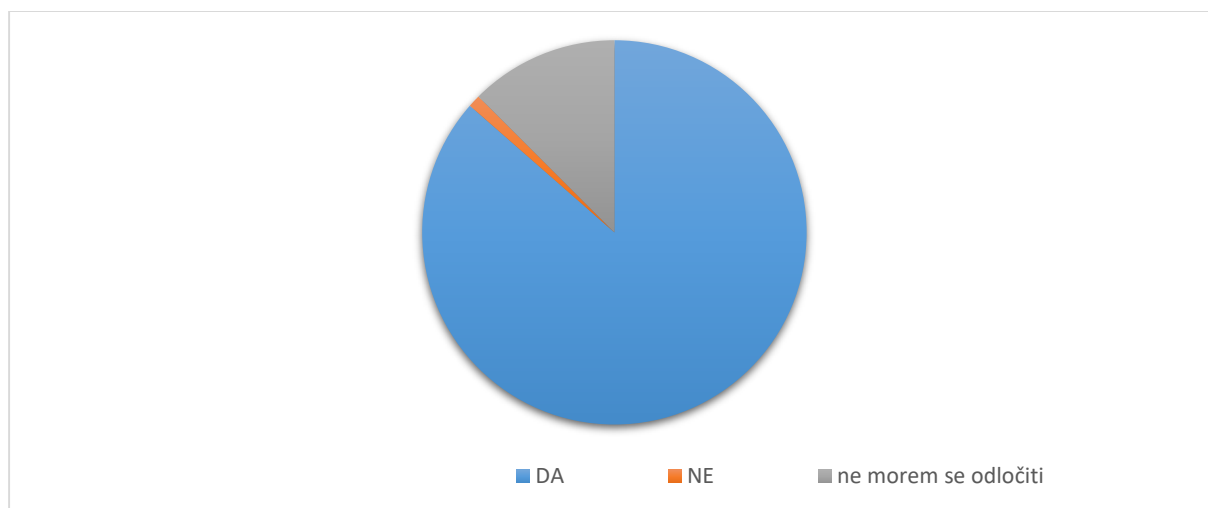

Kot pri prejšnjem vprašanju, bi tudi pri tem največji delež sodelujočih (49 %) bil pripravljen kupiti oz. nakupuje predmete »iz druge roke« za svoje otroke. Nekoliko manj anketiranih (47 %) bi jih kupilo oziroma bilo pripravljeno kupiti zase. Po 2 % anketirancev se ne bi odločila za nakup »oblačil iz druge roke« ne bi kupili oziroma odvisno od potreb, 1 % pa bi jih kupil kar za vse.

Tabela 28 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

Ali se vam zdi smiselna izmenjava / prodaja / nakup oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«?	Število:	Odstotki:
DA	91	86 %
NE	1	1 %
Ne morem se odločiti	14	13 %
Skupaj	106	100 %

Graf 28 Smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

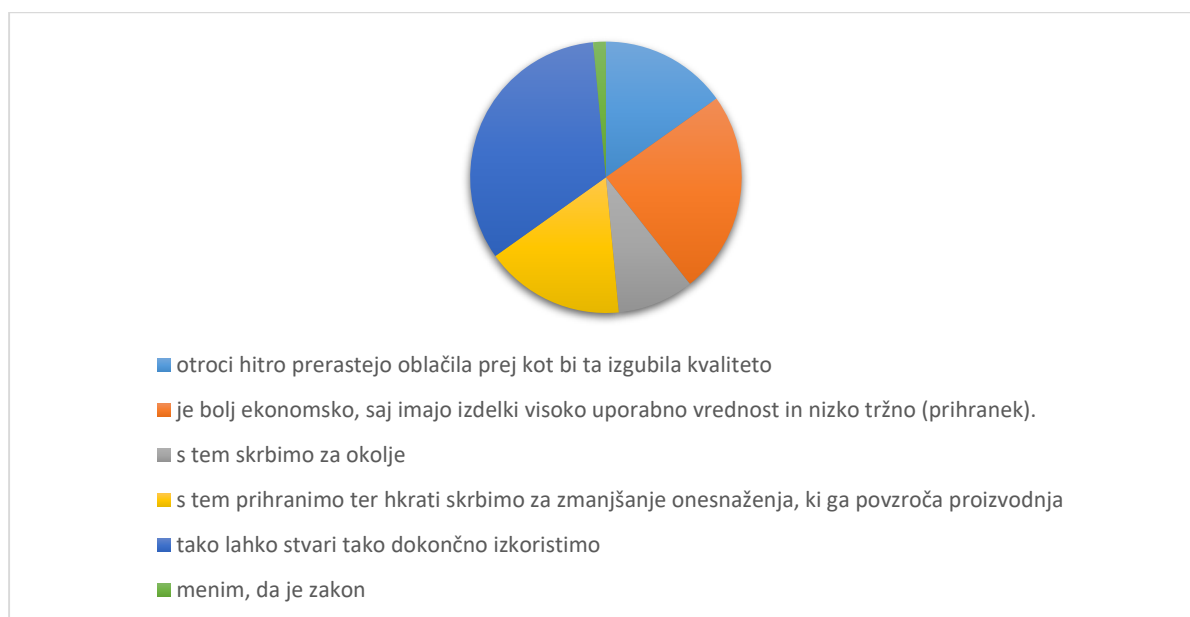
Kot je razvidno, je velika večina, 86 % anketirancev mnenja, da je izmenjava/prodaja/nakup oblačil in drugih predmetov iz »druge roke« smiselna, vseeno se pa se 13 % ljudi za omenjeno ne more odločiti, le 1 % anketirancev je prepričanih, da ni smiselno.

Nadalje smo jih povprašali tudi, po razlogih za odločitev.

Tabela 29 Vzroki za smiselnost izmenjave/prodaje/nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

DA, ker...	Število:	Odstotek:
Tako lahko stvari dokončno izkoristimo	22	33 %
Je bolj ekonomično, saj imajo izdelki visoko uporabno vrednost in nizko tržno (prihranek)	16	24 %
S tem prihranimo ter hkrati skrbimo za zmanjšanje onesnaženja, ki ga povzroča proizvodnja	11	17 %
Otroci hitro prerastejo oblačila prej kot bi ta izgubila kvaliteto	10	15 %
S tem skrbim za okolje	6	9 %
Menim, da je zakon	1	2 %
Skupaj	66	100 %

Graf 29 Vzroki za smiselnost izmenjave / prodaje / nakupe oblačil in drugih predmetov iz »druge roke«

Odgovori so vezani na prejšnje, 12. vprašanje.

Svoje mnenje je utemeljilo 66 anketirancev. Izmed teh je 33 % mnenja, da lahko tako stvari dokončno izkoristijo. 24 % vprašanih meni, da je bolj ekonomično, saj imajo izdelki visoko uporabno vrednost in nizko tržno (prihranek). 17 % anketirancev je prepričanih, da s tem prihranijo ter hkrati skrbijo za zmanjšanje onesnaženja, ki ga povzroča proizvodnja. 15 % se jih zaveda, da otroci prerastejo oblačila preden bi ta izgubila kvaliteto. 9 % se pridružuje tistim, ki menijo, da s tem skrbijo za okolje, 2 % pa enostavno meni, da je to zakon.

INTERVJU

»Kdo so najpogosteje stranke v vaših trgovinah?«

Prodajalka: »So popolnoma različne, opažamo pa, da je vedno več mladih zaradi tega, ker objavljamo tudi na Instagramu in Facebooku.«

»Se vam zdi, da je med epidemijo poraslo ali se zmanjšalo zanimanje o second hand trgovinah?«

Prodajalka :«Ne, ostalo je enako.«

»Vidimo tudi, da je velika gneča, je to običajno?«

Prodajalka: »Sobote so med 12. in 13. uro najbolj zasedene, drugače pa tudi čez teden, ni določenih ur, ki bi bile bolj zasedene kot druge.«

»Ali lahko ljudje svoja rabljena oblačila prinesejo direktno k vam ali funkcionirate drugače?«

Prodajalka: »Ne, imamo svojega dobavitelja in zbirni center na Slovaškem, tako da oni dostavljajo vse kose, mi direktno ne sprejemamo ničesar.«

»Videli smo, da artikli izgledajo kot novi, kako to, da so toliko cenejši?«

Prodajalka: »Nekaj stvari je novih z etiketo, morda so malenkost dražje od tistih brez etikete, ampak so njihove cene vseeno približno enake, imamo 10-20% oblačil z etiketo, ostalo pa je rabljeno.«

»Se vam zdi, da je v zadnjih letih več povpraševanja po vaših trgovinah, kot ga je bilo prej?«

Prodajalka: »Ja, morda bolj med mladimi, ki se bolj ozaveščajo o tem.«

»Kaj se vam zdi najbolj uporaben način za promocijo uporabe »second-hand« trgovin?«

Prodajalka: »Socialna omrežja«

UGOTOVITVE, VTISI

Za boljše razumevanje raziskovanega problema, smo se tudi sami odpravili do »second-hand« trgovin v naši okolici. Proti našim pričakovanjem, smo naleteli v trgovini na veliko gnečo, kar nas je zelo pozitivno presenetilo. Opazili smo veliko kosov blaga, ki so na sebi imeli še etiketo trgovin, iz katerih so bili na začetku kupljeni, vseeno pa je bila njihova cena vidno nižja. Kosi blaga so bili dobro ohranjeni in dobre kvalitete. Intervjuvali smo tudi prodajalko, ki nam je zaupala, da takšna gneča v njihovi trgovini ni nič nenavadnega in da se zaradi promoviranja trgovine na socialnih omrežjih število njihovih (predvsem mlajših) obiskovalcev hitro večja. Z obiskom trgovine smo ugotovili, da nakupovanje rabljenih izdelkov normalizira večje število ljudi. Oblečila so bila urejena, čista, kvalitetna, izgledala so kot nova. Trgovina nam je dala pozitiven vtis in zagotovo jo bomo obiskali še v prihodnosti.

3 RAZPRAVA

3.1 Interpretacija pridobljenih podatkov

Naša raziskava je potekala na srednje velikem vzorcu, med starši učencev in učencev naše šole.

3.2 Vrednotenje hipotez

Hipoteza 1: Ljudje trgovine iz druge roke »second-hand« večinoma poznajo oziroma so že slišali zanje.

Hipotezo lahko delno potrdimo. Pri učencih, je bil namreč delež tistih, ki so že slišali za izraz »nakupovanje iz druge roke« manjši od tistih, ki še niso slišali zanj. Pri odraslih pa je kar 95% anketirancev poznalo zgoraj zapisani izraz.

Hipoteza 2: Ljudje ne prakticirajo nakupa v trgovinah iz druge roke.

Hipotezo lahko ovržemo, saj takšen nakup prakticira 64% anketiranih učencev in 76% odraslih anketirancev.

Hipoteza 3: Starši pogosteje prakticirajo izmenjavo oblačil, obutve in predmetov pri otrocih kot pri sebi.

Hipotezo lahko potrdimo, saj se je na podlagi ankete izkazalo, da večina staršev nakupuje rabljena oblačila in obutev v 60% za otroke, prav tako tudi rabljene predmete za otroke in sicer v 49%.

Hipoteza 4: Večina ljudi se za nakup/prodajo/izmenjavo rabljenih oblačil, obutve in predmetov odloči zaradi ekološkega zavedanja.

Hipotezo lahko delno potrdimo, saj se 20% učencev zaveda, da s tem skrbimo za okolje in proizvajamo manj odpadnih materialov, med tem ko je bila večina odgovorov odraslih usmerjena v skrb za okolje, kar so izrazili v 59% v obliki odgovorov (s tem skrbimo za okolje, prihranimo in skrbimo za zmanjšanje onesnaževanja, stvari dokončno izkoristimo).

3.3 Samoevalvacija raziskovalnih metod in raziskovalnega dela

Menimo, da smo izbrali ustrezno metodologijo raziskovalnih metod in raziskovalnega dela. Ugotovili smo, da je tema še precej neraziskana, predvsem na splošnem področju o nakupovanju iz druge roke, saj je najpogosteje le-to usmerjeno na oblačila in fizične trgovine, medtem ko se »pozabi«, da je nakup preko spleta (Bolha ipd.) tudi način izmenjave rabljenih stvari in je verjetno pogostejši, kot fizični nakupi v trgovinah »second-hand«. Veliko časa smo porabili, da smo iz danih pisnih virov izluščili smernice in teoretična izhodišča, ki veljajo za populacijo, ki smo jo raziskovali.

Anketni vprašalnik je bil zastavljen na podlagi hipotez, predvidevanj ter lastnih izkušenj. Na podlagi pridobljenih rezultatov in interpretacije, smo videli, da bi se dalo raziskavo opraviti še bolj specializirano oziroma na večjem vzorcu. Zaradi situacije v kateri se nahajamo, je bila anketa opravljena elektronsko – med starši učencev in učenci od 6. do 9. razreda.

Pri obdelavi podatkov nam je koristilo znanje, ki si smo si ga v času šolanja pridobili v okviru dodatnih dejavnosti iz znanja računalništva, ki jih ponuja osnovnošolsko izobraževanje.

4 SKLEP

Naša raziskovalna naloga »Iz druge roke« oziroma o »second-hand« trgovinah z rabljenim blagom temelji predvsem na vprašanjih poznavanja izrazov »nakup iz druge roke«, motivih za nakup tovrstnega blaga ter okoljskem ozaveščenju ob takšnem načinu kupovanja. Z raziskavo smo ugotovili, da tako mladi, kot tudi odrasli večinoma poznajo trgovine iz druge roke »second-hand« oziroma so že slišali zanje. Na podlagi pridobljenih podatkov lahko sklepamo, da velik odstotek odraslih anketirancev prakticira nakup/izmenjavo/prodajo oblačil, obutve in drugih že rabljenih predmetov. Starši so v največji meri naklonjeni kupovanju/izmenjavi/prodaji oblačil, obutve in tudi drugih predmetov, namenjenim svojim otrokom. Anketni vprašalniki so nam postregli tudi s podatki, da več kot polovica učencev prakticira nakup/izmenjavo/prodajo rabljenih oblačil/obutve in predmetov, pri čemer gre največkrat za izmenjavo blaga predvsem med vrstniki. Vzpodbuden je podatek, da imajo tudi osnovnošolci pozitiven odnos do rabljenega blaga, se zavedajo, da lahko s tem, ko podarijo predmete, pomagajo ljudem v finančni stisk. Rabljena, vendar še uporabna oblačila, obutev in predmete lahko nekdo drug kljub predhodni uporabi koristi še naprej in da s takšnim načinom razmišljanja zagotovo prispevajo tudi k varovanju, ohranjanju čistega okolja. Okoljski motiv za nakupe rabljenega blaga ni edini razlog, ki kupce pripelje v tovrstne prodajalne. Nekateri sodelujoči so namreč menja, da ljudje trenutno še niso pripravljene na zmanjšanje potrošnje v prid okolja, saj jim je udobje, ki ga nudi potrošništvo, pomembnejše. Kljub vsemu omenjenemu, pa se še pojavlja en predsodek: higienski.

5 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Živimo v času, ki pred nas postavlja številne nove preizkušnje. Z njimi se na svoj način spopadamo tako otroci, kot tudi naši starši. Družbeno in šolsko okolje nas iz dneva v dan bogatita z novimi znanji, ki jih bolj ali manj uspešno tkemo v našo življenjsko pot. Velik vpliv na naš obstoj imajo vsekakor tudi mediji, ki nam nenehno ponujajo nove informacije, nam širijo obzorja in spreminjajo našo miselnost. Še pred nekaj leti nismo vedeli in poznali »second-hand« trgovin, ki na drugih koncih sveta že dolgo časa s svojim obstojem in ponudbo kličejo po obisku. Z novodobnimi pripomočki v obliki socialnih omrežij, se je tudi pri nas začel razvijati trend razvoja slednjih in posledično koriščenja trgovin »iz druge roke«. Zagotovo predstavlja primarni dejavnik finančni vidik, naša naloga pa je, da idejo o ponovni rabi že uporabljenih oblačil, obutve in drugih še delujočih predmetih prenesemo tudi na širšo populacijo in da postane tak način trgovanja vsakdanjost tudi v našem prostoru. S podarjanjem oblačil, obutve, predmetov, ki bi jih sicer zavrgli, vendar so še uporabni, prevzemamo tudi odgovornost do družbeno šibkejših ljudi. V želji, da še dolgo sobivamo na Zemlji, je zelo pomembno, da se zavedamo, da z nepremišljenim nakupovanjem, marsikdaj nepotrebnih stvari, kopičimo velike količine odpadkov. Še vedno pa predstavlja prevelikemu odstotku anketirancev varovanje okolja nepomemben vidik njihovega vsakdanjega življenja. Ta odstotek je glede na množično osveščanje o pomembnosti varovanja okolja visok. Naša naloga je, da s svojim vedenjem in trdnimi argumenti za nakup izdelkov iz druge roke, vzpodbudimo še širšo množico.

6 VIRI IN LITERATURA

Bolha.com (b.d.). Kdo smo in kaj delamo. Pridobljeno s https://www.bolha.com/index.php?ctl=help&topic_id=2§ion_id=10&content_id=152

Center ponovne uporabe. (b.d.). Pridobljeno s <https://www.cpu-reuse.com/cpu/kaj-je-cpu>

Definitions. (b.d.). The Web's Largest Resource for Definitions & Translations. Pridobljeno s <https://www.definitions.net/definition/second-hand+shop>

Ethitude. (2017, January 19). A little history of second hand clothes. Pridobljeno s <https://medium.com/@ethitudeblog/a-little-history-of-second-hand-clothes-8fb95d08fe38>

e-Računovodstvo (2009, November 23). Kaj je konsignacija in kaj komisija. Pridobljeno s <https://www.eracunovodstvo.org/blog/racunovodstvo/kaj-je-konsignacija-in-kaj-komisija/>

Gabrovec, A. (2019) Slovenec. RAZISKUJEMO: Nakupovalna zavest se spreminja: second hand trgovine v Sloveniji. Pridobljeno s <https://www.slovenec.org/2019/08/31/raziskujemo-nakupovalna-zavest-se-spreminja-second-hand-trgovine-v-sloveniji/>

Glow (2019, September 11). Opinions: Thrift shopping - the good and the bad. Pridobljeno s <https://glow-apparel.com/blogs/news/thrift-shopping-the-good-and-the-bad>

Munda, S. (2014). Motivi za nakupovanje rabljenega blaga v Sloveniji. Ljubljana. Povzeto 10. 1. 2021 iz: http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska_dela_2/pdfs/mb22_munda-simona.pdf

Petersen, J. (b.d.). Money Crashers. Second-Hand Shopping: How to Save at Thrift Stores & Consignment Shops. Pridobljeno s <https://www.moneycrashers.com/second-hand-shopping-thrift-stores/>

Strašek, V. (1998). Vodenje podjetja z vidika varovanja okolja v skladu z zahtevami standarda ISO 14001. Bureau Veritas Quality International Slovenija.

Time. (b.d.). People Have Been Reusing Clothes Forever But Thrift Shops Are Relatively New. Here's Why. Pridobljeno s <https://time.com/5364170/thrift-store-history/>

7 PRILOGE

Priloga 1:

ANKETA UČENCI

1. Spol (obkroži) moški ženski

2. Razred (obkrožite)

a) 5. razred

b) 6. razred

c) 7. razred

d) 8.razred

e) 9. razred

3. Ali ste že slišali za izraz - Nakupovanje iz druge roke ("Second hand shop").

DA

NE

4. Kaj si predstavljate pod tem izrazom?

a) Trgovino s starimi/ rabljenimi oblačili

b) Trgovino s starimi/ rabljenimi predmeti

c) Način trgovanja kjer kupiš/prodaš rabljena oblačila in druge predmete

d) Drugo (zapiši): _____

5. Na kratko zapišite kaj vam ta izraz pomeni.

6. Kje si prvič slišal za "second-hand trgovine" oz. na kakšen način si bili z njimi seznanjen/a?

7. S kakšnim namenom si si kdaj izmenjal/a /sposojal/a oblačila ali druge stvari?

8. Ali si se že kdaj posluževali izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov/oblačil?

DA

NE

9. Ali lahko navedete razloge, da se ne poslužujete izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil?

10. Katere storitve rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužuješ?

- a) Rabljene predmete/oblačila nakupujem
- b) Rabljene predmete/oblačila prodajam
- c) Rabljene predmete/oblačila si izmenjujemo med prijatelji/znanci
- d) Drugo (zapiši):

11. Kako je najpogosteje potekala izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil?

- a) Med prijatelji, znanci
- b) Preko spletnih portalov (Bolha, ...)
- c) Obisk v fizičnih "Second hand trgovinah"
- d) Drugo (zapiši):

12. Ali se vam zdi smiselna izmenjava/ prodaja/ nakup oblačil in drugih predmetov iz "Druge roke?"

- a) Da, ker:
- b) Ne, ker:
- c) Drugo:
- d) Ne morem se odločiti

13. Ali meniš, da se boš v prihodnje večkrat posluževal nakupov/ prodaje /izmenjave oblačil in predmetov iz Druge roke?

- a) Da, (utemeljite zakaj): _____
- b) Ne, (utemeljite zakaj): _____

PRILOGA 2:

ANKETA ODRASLI

1. Spol (obkroži) moški ženski

2. Starost (obkrožite)

a) 20 - 29 let

b) 30 - 45 let

c) 46 - 60 let

d) 60 let in več

3. Ali ste že slišali za izraz - Nakupovanje iz druge roke ("Second hand shop").

DA

NE

4. Kaj si predstavljate pod tem izrazom?

a) Trgovino s starimi/ rabljenimi oblačili

b) Trgovino s starimi/ rabljenimi predmeti

c) Način trgovanja kjer kupiš/prodaš rabljena oblačila in druge predmete

d) Drugo (zapiši): _____

5. Na kratko zapišite kaj vam ta izraz pomeni.

6. Ali ste se že kdaj posluževali izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih predmetov/oblačil?

DA

NE

7. Ali lahko navedete razloge, da se ne poslužujete izmenjave/prodaje/nakupa rabljenih oblačil?

8. **Katere storitve rabljenih predmetov/oblačil se najpogosteje poslužuješ?**
- a) **Rabljene predmete/oblačila nakupujem**
 - b) **Rabljene predmete/oblačila prodajam**
 - c) **Rabljene predmete/oblačila si izmenjujemo med prijatelji/znanci**
 - d) **Drugo (zapiši):**
9. **Kako je najpogosteje potekala izmenjava/nakup/prodaja rabljenih predmetov/oblačil?**
- a) **Med prijatelji, znanci**
 - b) **Preko spletnih portalov (Bolha, ...)**
 - c) **Obisk v fizičnih "Second hand trgovinah"**
 - d) **Drugo (zapiši):**
10. **Za koga bi bili pripravljene oz. največkrat kupujete oblačila in obutev "Iz druge roke"?**
- a) **Za otroke**
 - b) **Zase**
 - c) **Drugo: _____**
11. **Za koga bi bili pripravljene kupovati oz. nakupujete različne predmete "Iz druge roke"?**
- a) **Zase**
 - b) **Za svoje otroke**
 - c) **Drugo: _____**
12. **Ali se vam zdi smiselna izmenjava/prodaja/nakup oblačil in drugih predmetov iz "druge roke"?**
- a) **Da, (utemeljite zakaj): _____**
 - b) **Ne, (utemeljite zakaj): _____**
 - c) **Ne morem se odločiti**

